

07.03.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**07 Mart 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

07 Mart 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Tarımsal Ürünlerin 5300 Sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Çerçevesinde Faaliyet Gösteren Lisanslı Depolarda Muhafaza Edilmesi Halinde Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6893)

— Tarım Sigortaları Havuzuna Devlet Tarafından Taahhüt Edilecek Hasar Fazlası Desteğine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6894)

— Iğdır İli, Karakoyunlu İlçesinde Bulunan ve Ekli Listede İsimleri Belirtilen Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6895)

— Ankara İli, Beypazarı İlçesinde Bulunan ve Ekli Listede İsimleri Belirtilen Yerlerin, Aynı Listede Yer Alan Bazı Yerlerde Arazi Toplulaştırması Yapılmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararları Kapsamından Çıkarılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6896)

— Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli Yüksek Standartlı Demiryolu Projesinin Belirlenen İş Programına ve Taahhüt Edilen Sürelere Uygun Şekilde Tamamlanması ve Dış Kaynaklı Kredi Temininde Aksama Yaşanmaması Amacıyla, Bazı Taşınmazlar ile Muhdesatın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü) Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6897)

— 154 kV Çaykara Havza-Soğanlı RES-Bayburt TM Enerji İletim Hattı Yenileme Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6898)

— 154 kV Denizli Batı 380-Kızıldere-3 JES Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6899)

— 154 kV (Artvin-Tortum) Brş.N.-Barhal Havza TM Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6900)

— Muş İli, Malazgirt İlçesine Doğal Gaz Ulaştırılabilmesi İçin İhtiyaç Duyulan RMS-A Şehir Giriş İstasyonunun Yapımı Amacıyla, Mengüçgazi Mahallesi Sınırları İçerisindeki 212 Ada, 17 Parsel Numaralı Taşınmazın, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6901)

— 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 6902)

- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Tarafından Gaziantep İlinde Bağlı Büro Kurulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6903)
- KTO-Karatay Üniversitesi Rektörlüğü Bünyesinde Yer Alan Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesinin Kapatılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6904)

YÖNETMELİKLER

- Bursa Uludağ Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2023/9)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 7/12/2022 Tarihli ve 2019/10802 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/12/2022 Tarihli ve 2019/8025 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/12/2022 Tarihli ve 2019/19019 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/1/2023 Tarihli ve 2019/1001 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/1/2023 Tarihli ve 2019/38252 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 19/1/2023 Tarihli ve 2019/10793 Başvuru Numaralı Kararı

Bir yıllık zam 2 ayda geldi: Kasaplar da anlam veremiyor...

Et fiyatları son bir ayda ortalama 40-50 lira arttı. Bir yılda olması gereken artışın 2 ayda olduğunu söyleyen kasaplar, Et ve Süt Kurumu mağazaları önünde ucuz et kuyruğuna giren vatandaşların birçoğunun anlamadığını belirtti. Fiyat artışının nedenini anlamakta zorlandıklarını belirten kasaplar, "400 kişi saatlerce kuyrukta bekliyor ama yüzde 20'si et alabiliyor. Gerisine kalmıyor et, yola harcadıkları masrafla kalıyorlar." dedi.

Vatandaşın mutfağına alamadığı et son zamlarla birlikte erişilmez oldu. Yılbaşından bugüne yüzde 50 oranında zam gelen kırmızı etteki artışa satıcı gibi tüketici de tepkili.

Ankara Kasaplar Odası Başkanı Fazlı Yalçındağ, son aylarda et fiyatlarındaki artıştan kasapların da olumsuz etkilendiğini söyledi. Yalçındağ, "Hemen her hafta alışlarımıza 5-10 lira zam geliyor" dedi. Yılbaşında 120-130 lira bandında olan karkas fiyatların bugün 175-180 lira bandına geldiğini belirten Yalçındağ, et fiyatlarında bir yılda olması gereken artışın 2 ayda olduğunu vurguladı.

Yalçındağ, "Ortada bir rahatsızlık var. Yılbaşından bu yana ne değişti? Tedarikçilere soruyoruz, onlar da 'Her hafta alışlarımıza zam geliyor' yanıtını veriyor. Kesim fiyatlarına zam geldiğini, besici arkadaşların daha fazla fiyat istediğini, bunu da yansıtmak durumunda olduklarını söylüyorlar. Herkesi rahatsız ediyor, en çok da tüketici ve biz kasapları rahatsız ediyor" diye konuştu.

'DEPREM SEBEP DEĞİL'

Deprem felaketinin yaşandığı bölgenin hayvancılık açısından önemli olduğunu ancak bu orandaki artış için gerekçe olamayacağını ifade eden Yalçındağ, "Resmi kaynaklardan aldığımız bilgiye göre, 7-8 bin büyükbaş hayvan ölmüş. Ama bu böyle bir fiyat artışına neden olabilecek bir sayı değil. Orada kesim devam ediyor, kesim yapıp toptan et satışı devam ediyor. Birden bire bu fiyatlara çıkartılması bana göre kendine görev çıkarmak, başka bir izahı yok" dedi.

'ET İTHAL ETMEYİ BEKLEYENLER VAR'

Fiyat artışının nedenini anlamakta zorlandıklarını belirten Yalçındağ, hayvan sayısında azalma iddialarıyla fırsatçılık yapıldığını öne sürdü. Fazlı Yalçındağ, et fiyatlarındaki yükselişin bazı çevrelerde yurtdışından et ithal edilmesi beklentisi oluşturduğunu söyleyerek, "Biraz daha yükselse de yurtdışından ithal edecek ortam oluşsa diye bekleyen insanlar da var. İthalat yapıldığı noktada da 2010'u tekrar yaşarız. Bunun faturası herkes için ağır olur. Önlem olarak çok şey yapılması gerekiyor. Tüketim alışkanlıklarımızı değiştirmemiz gerekiyor, küçükbaş anlamında tüketimimizi arttırmamız lazım. Küçükbaş hayvandan başka sarılacağımız sağlam bir ip yok. Bunun üretim ve tüketimdeki payın arttıracamız, başka yolu yok. İnşallah fiyatların artışında bir dur noktası vardır" ifadelerini kullandı.

KUYRUK VAR ALAN YOK

İstanbul'da işyeri bulunan kasap Serhat Çelik de et fiyatlarının yüksek olması nedeniyle müşteri kaybettiklerini ifade ederek, "Şu an et fiyatları yüksek. İnsanlar daha çok beyaz et alıyor. Kırmızı etin fiyatı da son 1 ayda ortalama 40-50 lira arttı. İster istemez bu durumdan insanlar etkileniyor. Bazıları et fiyatlarına bakıp geri dönüyor. Bazıları da tavuk alıp çıkıyor. Şu anda bütün kasaplar indirim bekliyor. Devlet, ithal hayvanlarla et piyasasını dengeleyebilir" dedi.

'GÜNLÜK SATIŞIM 40 KİLODAN 15'E DÜŞTÜ'

Kasap Necmettin Kantarcı ise, "Günlük satışım 30-40 kilo iken şimdi 15 kiloya düştü. Kasapların eylem olarak bir hafta kapatması lazım. Pandemi geçirdik, o dönemde kapıda kuyruklar oluyordu. Et fiyatları 50-60 liraydı. Ama şimdi öyle bir kazancımız yok. Şu an kasaplar cebinden harcıyor. Çünkü 170 liraya alıyorum bugün eti 180 liraya satıyorum. Yarın gidiyorum 180 lira olmuş et, ayda 200 kilo et alsam 2 bin lira cebimden çıkıyorum. Et ve süt kurumu çözüm değil. Çünkü bugün orada 400 kişi saatlerce kuyrukta bekliyor ama içlerinden yüzde 20'si et alabiliyor. Gerisine kalmıyor et, yola harcadıkları masrafla kalıyorlar."

ET VE SÜT KURUMLARINDA UZUN KUYRUK

kuyruklar oluşmasına neden oldu. Beylikdüzü'ndeki Et ve Süt Kurumu Şubesi önünde metrelerce uzunlukta kuyruk oluştu. Et ve Süt Kurumu'nda, kasapta 270 liraya satılan kıymanın 100 lira, 150 ile 330 arasında satılan kırmızı etin ise 36 ile 116 lira arasında değişen fiyatlara satıldığı öğrenildi.

07.03.2023

Fiyatların kasaplara göre çok daha uygun olduğunu belirten Nazime Kahraman, "Kasaplarda 300 lira biz buradan 110 liraya alıyoruz. Sabah 05.00'te geliyoruz. Sonlarda bekleyenlere kıyma kalmıyor. Her ay bir kere gelme şansımız var" dedi.

'BURADAN UCUZA ET ALIP DIŞARIDA PAHALIYA SATIYORLAR'

Metin Meral ise "Saat 06.30 gibi geldik. İlk defa geliyorum. Daha önce Sakarya'da gitmiştim. Orada daha düzenliydi, sıra numarasıyla giriyordu insanlar içeri. Şu anda kasaplarda kıyma 250 lira civarında burada 100 lira. Arada çok fark var. Şimdi bir de Ramazan geliyor, insanlar hazırlık yapıyor. Aslında kurumların biraz daha yaygınlaşması lazım. Ayrıca burası da biraz suiistimal edilmiş. Buradan ucuza et alıp dışarıda pahalıya satıyorlarmış. O yüzden kişi başı en fazla 1 kilo alabiliyorsunuz" diye konuştu.

Hataylı çiftçi ekim yapamıyor

Depremzede Hataylı çiftçiler, üretimi sürdürmek için köylerini terk etmiyor. Ancak ekim için gerekli ekipmanların, traktörlerin hasarlı olduğunu belirten Hatay Ziraat Odası Başkanı Mehmet Muzaffer Okay, “Enkazdan çıkarılan traktör sanayi yıkıldığı için tamir ettirilemiyor. Çiftçi gübre de bulamıyor” dedi.

ERAY ŞEN / HATAY

Depremle yıkılan Hatay’da kırsal alanlarda yaşayan çiftçiler, kent merkezlerinde yaşayanların aksine köylerini terk etmiyor. Ekili arazisi, bahçesi olan vatandaşlar, hasat ve yeni ekim-dikim çalışmaları için enkaz altında kalan traktörlerini tamir etmeye çalışıyor.

EKONOMİ gazetesine konuşan Antakya Ziraat Odası Başkanı Mehmet Muzaffer Okay, depremde tarım alanındaki çok sayıda binanın da yıkıldığını belirterek, “Tarımda evin altı ya ahırdır ya garajdır, orada çiftçinin hayvanları, traktörleri, ekipmanı olur ya da evin dışında bir sundurmanın altında bulunur. Buralar yıkılınca, çiftçinin hayvanı, traktörü enkaz altında kaldı” dedi.

Yapılan yardımların kırsala daha geç gittiğini, hasar tespitinin de geç başladığını vurgulayan Mehmet Muzaffer Okay, “Ekim için gerekli ekipman, başta traktörler olmak üzere büyük zarar gördü. Halen enkazdan traktörlerin kurtarılması çalışmalarına devam ediliyor. Traktörünü enkazdan çıkaran, sanayi yıkıldığı için tamir ettiremiyor. Tarlalara ulaşımı sağlayan yollar ve köprülerde de ciddi hasarlar var. Bunlar da sorun olarak çiftçinin önünde duruyor” diye konuştu.

“Çadırda kalsın ama işinin başında olsun istiyor”

Bölgede mayıs sonu, haziran başında hasat edilmesi gereken buğday ekiminin yaygın olduğunu, ayrıca mart sonunda mısır ekimi, ardından pamuk, biber ekimi zamanının geleceğini hatırlatan Mehmet Muzaffer Okay, “Hasatta büyük bir sıkıntı olmaz çünkü kırsalda yaşayanlar bölgede kalmaya devam ediyor. Hatay’dan deprem nedeniyle ayrılanların büyük bölümü şehir merkezlerinden gitti. Kırsalda insanlar işletmelerini terk etmedi. Çünkü hem evi hem işi orada. Zaten kırsaldan en büyük talep de çadır ve konteyner, çünkü adam ahırını, işini gücünü, işletmesini bırakıp gitmek istemiyor. Çadırda ya da konteynirde kalsın ama işinin başında olsun istiyor” dedi. Bu konuda köylere pozitif ayrımcılık yapılmasını isteyen Okay, “Şehirde çadır kentler kuruluyor, konteynirler yapılıyor ama köylerde durum farklı. Kırsalda çadır kent, konteynir kent yapsanız da kimse gidip kalmaz, çünkü ahırını, bağını, bahçesini bırakmaz. Onların ihtiyacı yıkık da olsa evinin yanına çadırını kurup işine devam edebilmek” ifadesini kullandı.

“Gübrede fiyat sorunu vardı tedarik sorunu da çıktı”

Bir başka sorunun da gübrede yaşandığını anlatan Mehmet Muzaffer Okay, “Piyasada şu anda gübre yok. Gübrede zaten bir fiyat artışı sorunu yaşanıyordu, deprem olunca tedarikinde de sorun çıktı. Tedarik sorunu hayvan yeminde de yaşanıyor” bilgisini verdi. Bu ortamda fırsatçıların da türediğini ifade eden Okay, “Düşük fiyatta çiftçinin hayvanını, sütünü almak isteyenler çıktı. Bunlar her alanda var, saati 200 liraya olan kepçeye bin lira isteniyor” dedi. Okay, dönem itibarıyla çiftçinin elinde büyük miktarda limon olduğunu, bu konudaki pazarlama sıkıntısının çözümünde yardım kuruluşlarının ürün olarak devreye girdiğini söyledi. Çiftçinin güvenlik konusundaki durumuna değinen Okay, hırsızlık olaylarına karşı köylülerin ‘malına sahip çıktığını’ aktararak, “Mesela köylerde bulunan zeytin prese fabrikalarında zeytin stokları vardı, nöbet tuttular” diye konuştu.

“Asi nehrindeki kaymalar sulama sıkıntısı yarattı”

Tarımsal sulamada bölgedeki en büyük kaynak olan Asi nehrindeki hasara dikkat çeken Mehmet Muzaffer Okay, şu bilgileri verdi: “Asi nehrinin menderes çizdiği yerlerde değişiklik oldu, suyun akışı değişti. Asi kimi yerlerde eski yatağına döndü, kimi yerlerde yeni yer açtı. Çiftçinin pompaları nehre düştü. Şu anda Asi tabanında DSİ kepçeleri temizlik için çalışıyor. Barajların gövdelerinde de kısmen sorunlar var. Yarseli Barajı’nda baraj gövdesindeki sıkıntıdan dolayı su tutulamıyor.”

ATAK: Domates ihracat yasağının sektöre 11 olumsuz etkisi olacak

Domates ihracatına yönelik yasağın, tarım sektöründe ciddi rahatsızlık yarattı. Üreticisinden ihracatçısına kadar sektör temsilcileri kararın yanlış olduğunu savunarak, uygulamaya acilen son verilmesini talep ediyor.

İRFAN DONAT

Antalya Tarım Konseyi (ATAK), domates ihracatına getirilen yasağın üreticiden ihracatçıya kadar sektörde yaratacağı hasarın boyutunu aktarmak üzere 11 maddelik bildiri niteliğinde bir rapor hazırladı.

Domates ihracat yasağının sektöre 11 olumsuz etkisinin sıralandığı çalışma, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne gönderildi.

Raporda, domates ihracatına ilişkin yasaklama kararının başta Antalya olmak üzere tüm ilgili kentlerin ekonomilerinde, sosyal ve toplumsal refahlarında hayati derecede olumsuz etkilere neden olacağını bildirdi.

Raporda, "Antalya ekonomisi, sosyal ve toplumsal refahı bakımından domates ürününün doğrudan etkilendiği alan yaklaşık 150 bin dönümdür. Bu alanda üretim yapan çiftçi ve aile fertleri sayısı ortalama 200 bin kişidir. Yanında istihdam edilenlerle birlikte yaklaşık 400 bin kişi doğrudan ve hayati ölçüde olumsuz etkilenmiştir. Domates ihracat yasağı ile dolaylı olumsuz etkilenen insanlar, ürünler ve ilgili

sektörlerle birlikte düşünüldüğünde kentimiz nüfusunun ve ekonomisinin yaklaşık üçte biri sarsıntı içerisinde. Domates ürününün en yüksek hasada geldiği ve üretimin bollaştığı bu dönemde getirilen ihracat yasağı, tüm sezonu zararla kapatmaya mal olacak ve gelecek sezon için de insanları hazırlık yapamaz hale getirecektir" denildi.

ATAK, söz konusu sonuç ile karşılaşmamak için birincil ve doğrudan etkileri yok etmek için 11 maddede öneri ve taleplerini sıralayarak, Bakanlıktan çok ivedi biçimde cevap bulunmasını beklediklerini bildirdi.

ATAK, domates ihracat yasağı kararının birincil ve doğrudan etkilerini şöyle sıraladı:

1 - Domatesteki ihracat yasağı, iç piyasadaki fiyat istikrarını sağlamaya etkili değildir

Çünkü örtüaltı üretiminin yüzde 8'i civarında ihracatı olan domatesin yeterlilik oranı yüzde 117'dir. Teknik olarak toplam domates ihracatı 2 milyon 200 bin ton olana kadar iç piyasa fiyatları üzerinde anlamlı bir etkisi olamaz. Mevcut ihracat 500 bin ton civarındadır.

2- Bu karar; üreticiye ve çiftçiye tahminlerin çok üzerinde kayıplar yaşatacaktır

Çünkü toplam örtüaltı sebze üretiminin ortalama yüzde 65'i domatestir ve sektörün lokomotif ürünüdür. Bu yıl tek ekim yoğunluğu çok yüksektir. Tek ekimin en yüksek üretim dönemi Mart-Mayıs arasındır. Bu dönemde getirilen yasak, üreticilerin sezonu büyük bir zararla kapatmasına sebep olacaktır.

3- Yaş sebze ve domates üreticisi sezonluk ortalama maliyetini önemli ölçüde ihracatla karşılar

Tarımsal üreticiler ve özellikle sebze üreticileri maliyetlerine göre fiyat oluşturamaz. Tamamen arz-talep dengesine göre fiyat piyasada oluşur. Üretici ve çiftçi yüksek sezonda iç piyasada maliyetlerinin çok **altında** ürün satmak zorunda kalır ve maliyetlerini büyük ölçüde ihracat ile kurtarır. Bu rahatlamanın yok edilmesi, çiftçiyi ve üreticiyi yıkıma götürür.

4- Üreticiler ve çiftçiler gübre başta olmak üzere girdi kullanımını kısmak zorunda kalacaktır

Maliyetlerini kurtaramayan çiftçiler, girdi kullanımını kısacak bu da kalite ve verim kayıplarına sebep olacaktır. Takip eden sezonda arz azalışı ile fiyatların rekor düzeyde artma riski doğacaktır.

5- Örtüaltı üretimdeki ciddi ve kayıtlı sürekli istihdam için risk oluşacaktır

Sektördeki istihdam, ortalamanın çok üzerinde kayıtlıdır. İhracat yasağı ile maliyetlerini karşılamada çaresiz kalan çiftçiler ve üreticiler kapasite azaltımına gitmek zorunda kalabileceklerdir.

6- Üreticinin sera ve benzeri arazi kira bedelleri ödenemez hale gelecektir

Üretimde kullanılan sera ve benzeri arazilerin ortalama yüzde 25'i kiralama durumundadır. Kira bedellerinin ödenmesinde ihracatın önemli bir katkısı vardır. İhracat yasağı ile bu katkıdan mahrum kalan üretici, çiftçi kesim kira bedellerini ödeyemez duruma gelecektir.

7- Domates tohumluk ve fide üretimi de bu yasak kararından olumsuz etkilenecektir

Domates başta olmak üzere sebze tohumluk ve fide üretim kapasitesi ciddi bir talep daralması ile karşı karşıya kalacak ve bu sektörde de atıl kapasite yaşanacaktır.

8- İhracatçı, uzun süre ve enerji harcayarak oluşturduğu pazarı kaybedecektir

Taahhütlerini ve anlaşmalarını yerine getiremeyen ihracatçı zorlanarak oluşturduğu pazarı kaybedecek ve rakiplerine kaptıracaktır. Ciddi bir itibar kaybına uğrayacaktır. Pazara tekrar girişi çok zor olacaktır. Mevcut rakiplerin yanı sıra Fas, Tunus ve Cezayir gibi ülkeleri yeni ve kalıcı rakipler olarak karşımıza çıkaracağız.

9- Domates ihracatı çok büyük ölçüde karma ihracattır

İhracat araçları sadece domates ile değil sebze ve meyve karması ile talep doğrultusunda donatılmaktadır. Sebze ihracat karmasının ortalama yarısı domatesten oluşmakta ve diğer sebze ürünleri, domates ile birlikte ihraç edilmektedir. Yani domates yoksa sebze de ihraç edilememektedir. Dolayısıyla domates ihracat yasağı, tüm sebze ihracatını da zorlayacak hatta bitirecektir.

10- Sebze meyve ihracatının tedarik zinciri birden fazla yerinden kırılacaktır.

Sadece pazar bakımından değil lojistikten işlemeye tüm zincir bu yasaktan ciddi zarar görecektir. Zincir kapsamındaki tüm tedarik ve girdi kalemleri ile işleme faaliyetleri de bu yasaktan doğrudan olumsuz etkilenecektir.

11- Bu karar esnetilmeye uygun değildir.

Yasaklama ya da kısıtlama sektörün tümü üzerinde aynı ciddi olumsuz etkiyi gösterecektir.

ATAK'ın tespit raporunda, mevcut duruma yönelik çözüm önerileri ve taleplere şu şekilde yer verildi: "Burada birincil ve doğrudan olumsuzluklar olarak özetlenen konular, sektör için hayati ve acil önemdedir. Sektörümüz, sezonun en yüksek üretim dönemine girmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla domatesle ilgili mevcut ihracat yasağı ile ilgili kararın çok acil ve hızlı bir aksiyonla iptal edilmesi, sektörümüzün bugünü ve geleceği için hayati önem taşımaktadır. Talebimiz; domates ihracat yasağı kararının gün içerisinde iptal edilmesidir."

TARSiM'e taahhüt edilecek "hasar fazlası desteği"ne ilişkin prim oranları belli oldu

Tarım Sigortaları Havuzuna (TARSiM), devlet tarafından taahhüt edilecek hasar fazlası desteğine ilişkin prim oranları belirlendi.

Konuya ilişkin Cumhurbaşkanı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, Tarım Sigortaları Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden Tarım Sigortaları Havuzu Yönetim Kurulu tarafından onaylanan Risk Paylaşımı ve Reasürans Planı'na göre, Tarım Sigortaları Havuzu tarafından 1 Ocak-31 Aralık 2023 döneminde akdedilen sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan, ancak ulusal ve uluslararası piyasalara transferi yapılamayan risklerin hasar prim oranı tespit edildi.

Havuzun üzerinde kalan kısım için yüzde 80 ile yüzde 95 arasında, havuzun ve havuza iş temin eden sigorta şirketlerinin üzerlerinde taşıdıkları kısım için yüzde 200 üzeri, münhasıran bitkisel ürünler don riski, hayvan hayat branşları şap hastalığı, ek hastalıklar ve terör riskleri ile sera ve su ürünleri branşlarına ilişkin yüzde 200'ü aşan kısmı için tamamı itibarıyla, münhasıran köy bazlı kuraklık verim sigortası ile ilgili olarak yüzde 200'ü aşan kısım için tamamı itibarıyla hasar fazlası desteği taahhüt edildi.

Hasar fazlası desteği ihtiyacı ortaya çıkması durumunda, söz konusu tutar, Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden Tarım Sigortaları Havuzuna aktarılacak.

Karar, 1 Ocak 2023'ten geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi

Öte yandan, "Tarımsal Ürünlerin 5300 Sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Çerçevesinde Faaliyet Gösteren Lisanslı Depolarda Muhafaza Edilmesi Halinde Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar'da Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanı Kararı da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Değişiklikle, karardaki "üretici örgütü" tanımının kapsamına, "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun'a tabi tarım satış kooperatifleri ve birlikleri" de eklendi.

TCMB: Gıda fiyatları yüksek oranda artmaya devam etti

Merkez Bankası'ndan şubat ayı enflasyonuna ilişkin yapılan değerlendirmede, "Gıda fiyatları sebze, kırmızı et ile süt ve süt ürünleri öncülüğünde yüksek bir oranda artmaya devam etmiştir" denildi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), şubat ayı enflasyon değerlendirmelerini yayımladı. TCMB, şubat ayında gıda fiyatlarının sebze, kırmızı et ile süt ve süt ürünleri öncülüğünde yüksek bir oranda artmaya devam ettiğini kaydetti.

Şubat ayı Fiyat Gelişmeleri Raporu'nda şöyle denildi:

"Tüketici fiyatları şubat ayında yüzde 3,15 oranında artmış, yıllık enflasyon 2,50 puan azalışla yüzde 55,18 seviyesine gerilemiştir. Bu dönemde yıllık enflasyon enerjide belirgin olmak üzere tüm ana gruplarda düşüş kaydetmiştir. Enerji fiyatlarında, kur ve emtia fiyatlarındaki görünüme paralel olarak, son aylardaki ılımlı seyir sürmüştür. Temel mal grubunda da bu dönemde aylık artışların yavaşladığı izlenmiştir. Hizmetlerde fiyat artışı bir önceki aya göre yavaşlamakla birlikte, yemek hizmetleri, eğitim ve bakım-onarım gibi kalemler öncülüğünde nispeten yüksek seyretmiştir. Kirada aylık artış oranı bir önceki aya kıyasla önemli ölçüde gerilemiştir. Öte yandan, gıda fiyatları sebze, kırmızı et ile süt ve süt ürünleri öncülüğünde yüksek bir oranda artmaya devam etmiştir. Şubat ayında üretici fiyatları aylık artışı enerji fiyatlarındaki belirgin gerilemenin katkısıyla zayıflamıştır. Bu görünüm altında, B ve C endekslerinde yıllık enflasyon düşmüş, göstergelerin mevsimsellikten arındırılmış aylık artışı önemli ölçüde yavaşlayarak ocak ayı öncesindeki seviyelerine gerilemiştir.

Değerlendirmeler

Şubat ayında tüketici fiyatları yüzde 3,15 oranında artmış ve yıllık enflasyon 2,50 puan azalarak yüzde 55,18 seviyesine gerilemiştir. Yıllık değişim oranı B endeksinde 1,89 puan düşüşle yüzde 55,16, C endeksinde 2,39 puan azalışla yüzde 50,58 olmuştur.

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bu dönemde ana grupların tamamında düşüş yaşanmıştır. Bir önceki aya göre temel mallar, enerji, hizmet, alkol-tütün-altın ile gıda ve alkolsüz içecekler gruplarının katkıları sırasıyla 1,19; 0,79; 0,28; 0,21 ve 0,03 puan azalmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış aylık artışlar önceki aya kıyasla B ve C endekslerinde belirgin şekilde yavaşlamıştır. Fiyat artışları B endeksini oluşturan gruplardan işlenmiş gıdada yüksek seviyesini korurken, hizmet grubunda daha belirgin olmak üzere hizmet ve temel mallarda zayıflamıştır. Hizmet fiyatları şubat ayında yüzde 3,14 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,78 puan azalarak yüzde 61,64 olmuştur. Bu dönemde yıllık enflasyon kirada sınırlı bir miktar yükselirken, haberleşme ve diğer hizmetlerde yatay seyretmiş, ulaştırma ve lokanta-otel alt gruplarında azalış kaydetmiştir. Zamana bağlı fiyat ayarlamaları ve asgari ücret kaynaklı etkilerin önemli bir kısmının bir önceki ayda gerçekleşmesi ile birlikte hizmet grubunda aylık fiyat artışları alt gruplar genelinde yavaşlamıştır. Başta et olmak üzere gıda fiyatları kanalıyla girdi maliyetlerinden etkilenen lokanta-otel fiyatlarındaki aylık artış oranı önceki aya göre gerilemekle birlikte yüksek seyretmiş, diğer hizmetler alt grubunda bakım-onarımın yanı sıra eğitim hizmetleri öne çıkan kalemler olmuştur. Şubat ayında kirada aylık artış yüzde 2,66 ile bir önceki aya kıyasla önemli ölçüde yavaşlamıştır. Ulaştırma hizmetleri aylık artışı havayolu ile yolcu taşıma ücretlerindeki belirgin düşüşün öncülüğünde yavaşlama kaydetmiştir.

Temel mal grubunda yıllık enflasyon 3,76 puan düşüşle yüzde 41,06 olarak gerçekleşmiştir. Diğer temel mallarda daha belirgin olmak üzere, yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilemiştir.

Dayanıklı mal fiyatları (altın hariç) yüzde 2,49 oranında artış kaydederken, otomobil (yüzde 4,11) ve mobilya (yüzde 3,12) bu gelişmeyi sürükleyen kalemler olmuş, son aylarda yüksek artışlar sergileyen beyaz eşya fiyatları ise şubat ayında yatay seyretmiştir. Bu gelişmelerle, dayanıklı mal alt grubunda yıllık enflasyon 1,09 puan düşüşle yüzde 44,93 seviyesine gerilemiştir. Diğer temel mallarda fiyatlar yüzde 1,14 oranında artarak önceki aylara kıyasla önemli bir yavaşlama göstermiş, alt grup yıllık enflasyonu 8,38 puan düşüşle yüzde 48,48 olmuştur.

Ev ile ilgili temizlik malzemeleri ve konutun bakım-onarımı ile ilgili malzemeler fiyat artışlarıyla, evcil hayvanlarla ilgili ürünler ise fiyat düşüşüyle öne çıkan kalemler olmuştur. Giyim ve ayakkabı alt grubunda fiyatlar sezon indirimlerinin devam

etmesiyle yüzde 1,89 oranında gerilemiş, alt grup yıllık enflasyonu 2,61 puan azalışla yüzde 20,71 seviyesine düşmüştür.

Enerji fiyatları yüzde 0,64 oranındaki artış ile ılımlı seyrini korumuştur. Böylelikle, bu grupta yıllık enflasyon 5,02 puan azalarak yüzde 50,01 seviyesine gerilemiştir.

Bu dönemde, uluslararası propan ve bütan fiyatlarındaki gelişmeleri takiben tüp gaz fiyatları yüksek bir oranda (yüzde 7,89) artarken akaryakıt ve şebeke suyu fiyatlarındaki artış sınırlı (sırasıyla yüzde 0,72 ve 0,47) olmuştur.

Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları aylık bazda yüzde 7,36 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,67 puan azalarak yüzde 69,33 olmuştur. Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada 2,67 puan düşüşle yüzde 66,13'e gerilerken, işlenmiş gıdada 0,31 puan artışla yüzde 73,87'ye yükselmiştir. Mevsimsellikten arındırılmış veriler bu dönemde sebze grubunda daha belirgin olmak üzere taze meyve ve sebze fiyatlarında artışa işaret etmiştir. Perakende sektöründeki fiyat sabitleme kampanyalarının sona ermesiyle şubat ayında süt ve süt ürünlerinde belirgin artışlar izlenmiştir. Buna ek olarak, kırmızı et, beyaz et, işlenmiş et ürünleri ve alkolsüz içecekler fiyat artışlarıyla öne çıkan diğer kalemler olmuştur.

Yurt içi üretici fiyatları şubat ayında yüzde 1,56 oranında artmış, yıllık enflasyon 9,85 puan azalarak yüzde 76,61 olmuştur. Yıllık enflasyon alt grupların tümünde düşüş kaydederken, aylık bazda enerji fiyatları belirgin bir azalış (yüzde -4,47) göstermiştir. Aylık fiyat gelişmeleri sektörler bazında incelendiğinde, elektrikli teçhizat fiyatlarındaki hızlanma öne çıkmaktadır."

Ek bütçe ihtiyacı gündemde

Deprem nedeniyle bütçe harcamalarında gerçekleşecek artış ve yılın ilk iki ayında enflasyonun yüzde 10'a ulaşması nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın ek bütçe ihtimalini göz önüne aldığı belirtildi.

MEHMET KAYA / ANKARA

Deprem nedeniyle bütçe harcamalarında gerçekleşecek artış ve yılın ilk iki ayında enflasyonun yüzde 10'a ulaşması nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın ek bütçe ihtimalini göz önüne aldığı belirtildi. Geçen yıl haziran ayı itibariyle ek bütçe ihtiyacı ortaya çıkmıştı. Deprem nedeniyle yapılacak ihalelerle birlikte, acil olarak yapılan harcamalar ve normal dönemde harcanması gereken çok sayıda ödeneğin bekletildiği kaydedildi. Yılın kalan döneminde hem deprem hem de olağan devlet bütçe giderlerinin yapılmaya başlanmasıyla, gerçek ihtiyacın ortaya çıkacağı kaydedildi. Öte yandan, yılın tamamı için enflasyon yüzde 24,9 olarak alınmış ve bütçe buna göre şekillendirilmişti. Yılın ilki iki ayı itibariyle enflasyon yüzde 10'a ulaştı. Buradan gelecek rakam şişmelerinin ve parasal genişlemenin de bütçe üzerinde baskı oluşturacağı kaydedildi.

Deprem haricinde atılan başta EYT olmak üzere bazı harcama artırıcı uygulamalar da devam ediyor. Her ne kadar buradan gelecek ilave yükler, 2023 bütçesi için öngörülmüş olsa da özellikle depremin etkisiyle ortaya çıkan ekonomik etkilerin giderilmesi için ilave harcamalar yapılacak. Yeni kredi paketlerinin açılması da söz konusu olabilecek.

Öte yandan, enflasyonun beklenen şekilde hızlı gerilemeyebileceği de bütçe dengelerini sarsacak. Yıl içinde öngörülen harcama tutarları enflasyon nedeniyle

artacak. EKONOMİ'ye bilgi veren kaynaklar, haziran ayına kadar genel görünümün ortaya çıkacağını, mevcut bütçenin yılın ikinci yarısında yetip yetmeyeceğinin ortaya çıkacağını vurguladılar. Bu hesaplamalar yapıldığında da ek bütçeye ihtiyaç olup olmadığına karar verilecek. Seçim sonuçlarında olası bir iktidar değişimi de belirleyici olacak.

Deprem bütçeye etkisi hala net değil

Bu arada, depremin bütçeye getireceği ilave yükün hala net olmadığı belirtildi. Bölgede altyapıya yönelik harcamalar hali hazırda büyük oranda yapılmış durumda. İlerleyen aşamalarda yeni konut alanlarının hazırlanmasına yönelik ivedi harcamalar gerçekleşecek. Bu yıl içinde çok sayıda konutun temeli atılacak ve inşaatı başlayacak. Mevzuata göre hak sahiplerine konut teslimlerinde 2 yıl ödemesiz dönem bulunuyor. Dolayısıyla bu yıl içinde yetiştirilebilecek her türlü konut harcama anlamına geliyor.

Buna karşılık yurt içinden ve yurt dışından gelecek yardım ve krediler de önem taşıyor. Deprem harcamalarının bütçe harcamalarına yönelik bir diğer hafifletici önlem ise fon kurulması olacak. Kurulacak fon bütçe dışı yönetileceği için, bütçe hesaplarının değişimine yönelik ayrıca hesap yapılacak.

Gelişen ülkelerde dolar krizi büyüyor

Dolar kıtlığı Pakistan, Sri Lanka, Gana, Bangladeş, Mısır ve Nijerya gibi bazı gelişen ekonomilerde üretimleri aksatacak noktaya geldi. Ameliyatlardan havayolu seferlerine, otomobil üretiminden enerji üretimine kritik birçok alanda aksamalar yaşanıyor.

HİLAL SARI

Dünyanın en kırılgan bazı gelişmekte olan ekonomilerinde dolar sıkışıklığı hammadden tıp malzemelerine birçok kritik ürüne erişimi zorlaştırıyor ve bu durum ameliyatlardan, havayolu seferlerine, otomobil üretiminden enerji üretimine, kritik birçok alanda faaliyetleri sekteye uğratıyor.

Dubai merkezli Tellimer'den gelişen ve eşik pazarlar stratejisti Hasnain Malik, Bloomberg'e konuya ilişkin açıklamasında "Bu sorunlu ülkelerde gerçek bir kriz oluşuyor ve bazı pazarlarda durum daha da kötüleşebilir" diyor. Economist Intelligence'tan kıdemli analist John Marret ise "Bu ülkelerden bazıları ekonomik çöküş içinde ve Pakistan gibi bazıları bir kez daha temerrüte düşebilir. Ekonomilerinin büyük bir kısmı sorun yaşıyor ve para birimleri de büyük değer kaybına uğradı" değerlendirmesini yapıyor.

Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş ve ABD Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırma politikaları birçok ekonomide bütçeleri zorluyor ve artan enerji fiyatlarının da etkisiyle bazı ekonomilerde ciddi bir dolar sıkışıklığı yaşandığı belirtiliyor.

Bloomberg'de, Reuters'da ve diğer yerel haber sitelerinde yer alan çeşitli analizlere göre dolar kıtlığının yol açtığı sorunlar nedeniyle Uluslararası Para Fonu ile görüşmeleri de devam eden ulusların bazılarında yaşanan sorunlar şöyle:

■ **SRI LANKA**'da hükümet yakıt tüketimini kişi başı haftada 20 litre ile kısıtladı. Ülkede devlet hastaneleri bazı ilaç ve medikal malzemelerin edinilememesi nedeniyle acil olmayan ameliyatlara erteliyor.

■ **MISIR**'da liranın dolar karşısında son bir yılda yüzde 50 değer kaybetmesi de ülkenin ithalatında sıkıntılar yarattı ve limanlar tahliye edilemeyen ürünler yüzünden sıkışmalar yaşadı.

■ **NİJERYA**'da havayolu şirketleri ödemelerini almakta zorlandıkları için havayolu seferleri askıya alınıyor.

OTOMOBİL, LASTİK VE TEKSTİL FABRİKALARI KAPANIYOR

■ Döviz rezervleri 3,19 milyar dolara gerileyen PAKİSTAN'da ham madde ithalatı yapılması için gerekli dolara erişemeyen bazı otomobil, lastik ve tekstil fabrikaları üretimi durduruyor. Suzuki, Honda ve Toyota'nın şubatta üretimi hammadde ve döviz sıkıntısı nedeniyle durdurmuştu. Ghanddhara Tyre & Rubber Company de 13 Şubat'ta fabrikayı hammadde ithalatıda yaşanan sorunlar nedeniyle durdurmuştu. Bazı gübre, çelik ve tekstil üreticilerinin de fabrikaları süresiz veya süreli olarak askıya aldığı biliniyor. Alman lojistik devi DHL de geçtiğimiz günlerde Pakistan'daki faaliyetlerini "otoritelerin yabancı şirketlerin ülkeden para çıkarmasına getirdiği kısıtlamalar sonrası" azaltma kararı aldığını duyurdu.

■ **BANGLADEŞ**'te enerji üreticileri merkez bankasından yakıt ithalatı için 1 milyar dolar döviz istiyor. Ülkede yerli sigorta şirketlerinin yabancı sigortacılara 50 milyon doların üzerinde ödemeyi de yapamadığı belirtiliyor. Bu da ülkedeki mega projelerin yabancı şirketlerden sigorta hizmeti almasını zorlaştıracak bir gelişme olarak görülüyor.

■ **Malawi**'de de ilaç, gübre ve dizel kıtlığı yaşandığı belirtiliyor.

"BİR BANKADAN 50 BİN DOLAR ALABİLİRSENİZ ÇOK ŞANSLISINIZ"

■ **THE EAST AFRİCAN** haberine göre Kenyalı şirketler de dolar sıkıntılarının yurtiçinde büyümelerine engel olduğunu ve gelirlerini olumsuz etkilediğini belirtiyor. Business Insider Africa haberinde bazı Kenyalı şirketlerin dolar tedariki için Tanzanya ve civar ülkelerden dolar tedarik etmeye çalıştığı aktarılıyor. Bir üretici bankalardan ancak 5 ila 10 bin dolar alabildiklerini, 20 bin dolar alabilenin şanslı sayıldığını ve tek bir bankadan 50 bin dolar alabilmenin büyük şans sayıldığını aktarıyor.

■ Büyük petrol keşfi yapmış olan GUYANA'da bile Newsroom.gy haberine göre işdünyası dolar sıkışıklığı yaşandığını bildiriyor.

■ **GANA**'da ise Ghanaweb'de yer alan habere göre sistemde yeterli dolar olmadığı için tavuk ithalatçılarının yerli üreticilerden alım yapmaya başlamasıyla sonuçlanıyor.

Millet İttifakı'nın adayı Kılıçdaroğlu

Kemal Kılıçdaroğlu, Altılı Masa'nın cumhurbaşkanı adayı olarak açıklandı. Millet İttifakı 12 başlık altında uzlaştı, genel başkanlar cumhurbaşkanı yardımcısı olacak. Merakla beklenen İmamoğlu ve Yavaş için yardımcılık teklifi, güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçişin yol haritasının açıklandığı metinde yer buldu.

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu ile ABB Başkanı Mansur Yavaş'ın İYİ Parti lideri Meral Akşener ile görüşmesinin ardından, İYİ Parti Sözcüsü Kürşad Zorlu, Akşener'in Millet İttifakı toplantısına katılacağını duyurdu. Saat 14.00'te yapılması planlanan toplantı 6 liderin katılımıyla saat 16.00'da başladı. Toplantı 20.30'da sona erdi. Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu. Kılıçdaroğlu, Millet İttifakı üyelerinin Genel Başkanlarının, Cumhurbaşkanı Yardımcısı olacağını açıkladı.

CHP, İYİ Parti, Demokrat Parti, Saadet Partisi, DEVA Partisi ve Gelecek Partisi genel başkanlarının yer aldığı Millet İttifakı'nın toplantısı 4,5 saat sürdü.

Temel Karamollaoğlu, partisinin ev sahipliğinde düzenlenen "Liderler Buluşması"nın ardından, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Demokrat Parti Genel Başkanı Gültekin Uysal, DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan ve Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu ile birlikte Saadet Partisi Genel Merkezi önünde açıklama yaptı.

Karamollaoğlu, "İçinde bulunduğumuz günler acılı günler. 10 binlerce kardeşimiz hayata veda etti. Birçok şehirde bina ayakta kalmadı. Allah vefat edenlere rahmet eylesin. Bugün bir araya gelmemizin sebebini biliyorsunuz. Toplantılarımız neticesinde aldığımız kararı, siz kardeşlerimize bir görev adlediyorum. Sayın **Kemal Kılıçdaroğlu bizim cumhurbaşkanı adayımız** olarak belirlenmiştir. Görevin hayırlı olmasını diliyoruz." dedi.

"Genel başkanlar cumhurbaşkanı yardımcısı olacak"

Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu ise hitaba Yunus Emre'nin, "Bölüşürsek tok oluruz, birleşirsek yok oluruz" sözleriyle başladı.

Bütün renkleri aynı sofrada buluşturmak için yola çıktıklarını belirten Kılıçdaroğlu, "Bu Halil İbrahim Sofdrasıdır, komşusu açken tok yatmamaktır. Tek çocuğun aç yatağa girmemesidir. Bizim soframız, barışın ve kardeşliğin sofrasıdır. Türkiye'yi bereketli huzurlu günlere taşımak istiyoruz. Bunu hep birlikte başaracağız" diye konuştu.

Millet İttifakı olarak Türkiye'yi istişare mekanizmasıyla yürüteceklerini belirten Kılıçdaroğlu, "Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçiş süreci yol haritası üzerinde mutabakata vardık. 11 madde üzerinde anlaştık, Millet İttifakına dahil diğer partilerimizin genel başkanları Cumhurbaşkanı Yardımcısı olacaktır. Millet ittifakının kapısı ortak Türkiye hayalini paylaşan herkese açtık. İnanç, düşünce, ideoloji, kimlik ayırt etmeden 85 milyonu yürekten selamlıyoruz" dedi.

İmamoğlu ve Yavaş için özel madde

Millet İttifakı'nın yol haritasının açıklandığı metinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı ile ilgili bir ayrıntı yer aldı.

12 maddede, "İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanları Sayın Cumhurbaşkanının uygun gördüğü zamanda ve tanımlanmış görevlerle Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak atanacaktır." denildi.

Geçiş süreci yol haritasını değerlendiren **EKONOMİ yazarı Zeynep Gürcanlı**, "Kılıçdaroğlu parlamenter sisteme geçilene kadar CHP'den istifa etmeyecek. İmamoğlu ve Yavaş, cumhurbaşkanı yardımcısı olarak cumhurbaşkanının uygun göreceği zamanda atanacak. Anlamı; atama için yerel seçimler beklenecek. MİT başkanı, diyanet başkanı gibi kilit atamalar, cumhurbaşkanı tarafından diğer liderlerle istişare ile atanacak" dedi. Gürcanlı, en önemli maddelerden birinin 11. madde olduğunu belirterek "Parlamenter sisteme geçişten sonra, seçim olmayacak" dedi.

6 liderin imzaladığı güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçiş sürecinin yol haritasının tam metni şöyle:

1. Geçiş Sürecinde Türkiye'yi; Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilke ve hedefleri ile mutabakata vardığımız referans metinleri doğrultusunda anayasa, yasa, kuvvetler ayrılığı denge ve denetleme esasları çerçevesinde, istişare ve uzlaşıyla yöneteceğiz,
2. Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçişiyle ilgili Anayasa değişiklikleri, genel seçimde ortaya çıkan TBMM yapısının mümkün kıldığı en kısa sürede tamamlayacak ve yürürlüğe girecektir.

3. Geçiş Sürecinde Millet İttifakına dahil diğer partilerin genel başkanları Cumhurbaşkanı Yardımcısı olacaktır.
4. Bakanlık dağılımı, Millet İttifakını oluşturan siyasi partilerin milletvekili genel seçiminde çıkardığı milletvekili sayısına göre belirlenecektir. İttifak partilerinin her biri kabinede en az bir bakan ile temsil edilecektir. Bakanlıklara paralel olarak kurulmuş Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki Politika Kurulları ve ofisleri lağvedilecektir.
5. Bakanların atanma ve görevden alınmaları, mensup oldukları siyasi partinin genel başkanıyla uzlaşısı içinde Cumhurbaşkanı tarafından yapılacaktır.
6. Geçiş sürecinde Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisini ve görevini katılımcılık anlayışı, istişare ve uzlaşısı esaslarına göre kullanacaktır.
7. Cumhurbaşkanlığı kabinesi (Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar) yetki ve görev dağılımı, Anayasa ve yasalar çerçevesinde çıkarılacak Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile belirlenecektir.
8. Cumhurbaşkanı; seçimlerin yenilenmesi, OHAL ilanı, milli güvenlik politikalar, Cumhurbaşkanlığı Kararları, Kararnameleri ve genel nitelikteki düzenleyici işlemler ile üst düzey atamalarda Millet İttifakı'na dahil partilerin genel başkanlarıyla uzlaşısı içinde karar alacaktır.
9. Geçiş Sürecinde yasama faaliyetlerinin iş birliği içinde gerçekleşmesi koordine edecek mekanizmalar oluşturulacaktır.
10. Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçiş sürecinin tamamlanmasıyla birlikte, mevcut Cumhurbaşkanının -var ise- siyasi parti üteliği sona erecektir.
11. Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçildikten sonra yeni bir seçime gerek olmaksızın 13. Cumhurbaşkanı ve TBMM görev sürecini tamamlayacaktır.
12. İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanları Sayın Cumhurbaşkanının uygun gördüğü zamanda ve tanımlanmış görevlerle Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak atanacaktır.

HDP Eş Başkanı Sancar: Hayırlı olsun, ziyaretini bekliyoruz

HDP Eş Başkanı Mithat Sancar'dan Fatih Altaylı'nın sunduğu Teke Tek programında gündeme ilişkin açıklamalarda bulundu. Altaylı'nın Kılıçdaroğlu'nu destekleyip desteklemeyeceklerine ilişkin soruya Sancar, "Sayın Kılıçdaroğlu'nun adaylığı hayırlı olsun, kendisiyle genel merkezimizde konuşmak için ziyaretini bekliyoruz" yanıtını verdi.

Erdoğan: 10 Mart'ta seçim sürecini başlatıyoruz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kabine toplantısının ardından yaptığı açıklamada, 10 Mart Cuma günü seçim sürecini başlatacaklarını bildirdi. Erdoğan, "10 Mart Cuma günü Anayasa'nın bize verdiği yetkiye dayanarak alacağımız seçim kararının ertesi gün Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla süreci başlatıyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki Cumhurbaşkanlığı Kabine toplantısı sona erdi.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki toplantı 4 saat süren toplantı sonrası Cumhurbaşkanı Erdoğan, açıklamalarda bulundu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kabine toplantısının ardından yaptığı açıklamada, 10 Mart Cuma günü seçim sürecini başlatacaklarını bildirdi. Erdoğan, "10 Mart Cuma günü Anayasa'nın bize verdiği yetkiye dayanarak alacağımız seçim kararının ertesi gün Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla süreci başlatıyoruz" dedi.

Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybedenlerin sayısının 46 bin 104 olduğunu açıklayan Erdoğan'ın konuşmasından satırbaşıları özetle şöyle:

Bir kez daha tüm vatandaşlarıma, 6 Şubat acılarını tekrar yaşamamak için eski ve riskli binalarını kentsel dönüşüme sokmaları çağrısında bulunuyorum.

Kentsel dönüşüm projelerini hızlandırmak için, uzun vadeli, sübvansiyonlu bir finans yönetimini önümüzdeki günlerde hayata geçiriyoruz.

İstanbul başta olmak üzere ülkemizde 6,5 milyon yapının acilen dönüşmesi gerçeği karşımızdayken siyasi hesaplarla süreci geciktirmenin vebali çok ağırdır.

Deprem bölgesindeki 11 ilimizde yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlı bina sayısı 230 bini, buralardaki bağımsız bölüm sayısı da 645 bini buluyor.

Amacımız, 2 aya kadar 100 bin konteyner kurarak, yarım milyon depremzedeyi daha iyi şartlarda barınabilecekleri bu alanlara taşımaktır.

(Deprem bölgesinde) Bugüne kadar 6 bin geçici ticarethane kurarak esnafımızın hizmetine verdik. Ayrıca 3 bin konteynerden oluşan çarşılar kuruyoruz.

Deprem bölgesindeki işletmelerin KOSGEB'e olan 2023 borçlarını, felakette hayatını kaybeden işletmecilerimizin ise tüm borçlarını siliyoruz.

Depremde ağır hasara uğrayan yerlerde esnafa 250 bin liraya kadar 12 ayı ödemesiz 60 ay vadeli, yarısı Hazinesin ödeyeceğı yüzde 7,5 faizli kredi veriyoruz.

Bugüne kadar 1 milyon 61 binden fazla depremzedeye hane başına 10 bin lira acil yardım ödemesi yaptık.

(Deprem bölgesinde) Mevcut planlamaya göre 405 bini konut ve 83 bini köy evi olmak üzere toplam 488 bin yeni hane yaparak, vatandaşlarımıza teslim edeceğiz.

Amacımız, önümüzdeki 2 ay içinde 244 bin konutun ve 75 bin köy evinin inşasına başlamaktır. Bunlardan yaklaşık 22 bininin inşasına geçilmiştir.

(Deprem bölgesinde yapılacak yeni konutlar) Yaklaşık 40 bin binadaki 164 bin orta hasarlı bağımsız bölümü ekleyecek çalışmayı da başlatıyoruz.

İkametgahını veya seçmen kaydını değıştiren depremzedelerin hak ve imkanlardan mahrum kalmamalarını sağlayacak Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayınlıyoruz."

Domates ihracatındaki yasakların faturasını kim ödüyor?

Ali Ekber YILDIRIM

07 Mart 2023 Salı

Türkiye, bir kez daha domates ihracatına getirilen yasağın yarattığı sorunlarla karşı karşıya kaldı. Bu kez domates yasağı Rusya'dan değil, Türkiye kendi kendine ihracat yasağı koydu. Gerekçesi de domates fiyatının çok yükselmesi olarak gösteriliyor. Oysa iç piyasa ile hiç ilgisi olmayan, tamamen ihracat için üretim yapanlara da yasak getirildi. Bu yasağın elbette büyük bir faturası olacak. Bu faturayı kim ödeyecek?

Verilere bakıldığında Türkiye, domates üretiminde Çin ve Hindistan'dan sonra dünyada üçüncü sırada. Yıllık ortalama 13 milyon ton olan domates üretiminin yaklaşık 4,5 milyon tonluk bölümü çoğunluğu salça üretiminde değerlendirilen sanayi tipi domatesten oluşuyor. Yıllık domates tüketimi ise ortalama 9,5 - 10 milyon ton seviyelerinde.

Domateste kendi kendine yeterli olan ve bir miktar da ihracat yapan Türkiye'nin taze domates ihracatı 2022 yılı verilerine göre 526 bin ton. Bu ihracattan elde edilen döviz miktarı ise 377 milyon 379 bin dolar. 2021'de 622 bin ton olmuştu. Salça, kurutulmuş domates ve diğer ürünler hesaba katıldığında yıllık yaklaşık 2 milyon ton domates ihracatta değerlendiriliyor. Türkiye, 120'den fazla ülkeye domates ve ürünleri ihracatı yapıyor. Yüzde 7 ihracat payı ile dünya domates ihracatında 5.sırada.

Rusya'nın 2015'teki yasağı büyük yara açtı

Türkiye'nin, Suriye sınırında Rusya'ya ait bir savaş uçağını 24 Kasım 2015'te düşürmesi ile iki ülke arasında yaşanan kriz en çok tarım ürünlerini etkiledi. Uçak düşürülmeden önce Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na domates ihracatı 300 bin ton civarındaydı. Uçak krizinden sonra Rusya'nın domates dahil 24 ürüne yasak getirmesi ile bu ülkeye domates ihracatı sıfırlandı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in görüşmelerinde domates yasağı sıklıkla gündeme geldi. İki yıllık görüşmeler sonucunda 1 Aralık 2017'den itibaren Rusya, Türkiye'den 50 bin ton domates ithalatına izin verdi. Ocak 2019'da ise 50 bin

tonluk kotayı 100 bin tona çıkardı. Daha sonra bu kota dolduruldukça yeni artışlar da yapıldı.

Rusya'nın uyguladığı yasak, Türkiye'de hem üreticilere hem de ihracatçılara ciddi zarar verdi. Faturayı sadece üretici ve ihracatçı değil, ülkenin tamamı ödedi. Rusya bu dönemde sera yatırımları yaparak domates ihtiyacının bir bölümünü kendisi üretmeye başladı. Türkiye'nin rakibi olan ülkelere domates alımı yaptığı için Rusya pazarı hiçbir zaman eskisi gibi olmadı, olamadı.

Rusya Federasyonu, daha sonra 11 Aralık 2020'de bir kez daha Antalya ve İzmir'den taze domates ile biber ithalatını yasakladığını duyurdu. Rusya'nın domates ve biber yasağı bir süre uygulandı sonra o da aşıldı.

Salça ve konserve ihracatına sınırlama uygulanamadı

Daha bundan 7 ay önce 7 Eylül 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Ticaret Bakanlığı tebliği ile domates konservesi ve domates salçası "İhracatı Kayda Bağlı Mallar Listesi"ne alındı. Tebliğ'de özetle şöyle deniliyordu: "Domatesler(sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş) – Diğerleri: (GTP: 2002.90) (Salça) ihracı kayda bağlı mallar listesine eklenmiştir."

"İhracatı kayda bağlar mallar" listesine alınması o ürünle ilgili ihracatın kontrol altına alınması, kısıtlanma, yavaşlatma, bakanlıktan izin alma gibi süreçler devreye giriyor. Tebliğ'de "domatesler" diye yazınca domates ihracatına bir kısıtlama, yasak getirildiğini düşünenler bile oldu. Medyada bu yönde haberler çıktı. Buna bağlı olarak da kamuoyunda bir tepki oluştu.

Tepkiler üzerine Ticaret Bakanlığı gün içerisinde iki kez açıklama yapmak durumunda kaldı. Bakanlık aynı gün, önce ihracatla ilgili gerekli kararların ivedilikle alınacağını duyururken, birkaç saat sonra "biz hiçbir şey yapmadık, yasak da yok kısıtlama da yok bakanlık iznine tabi olması da yok" açıklaması yaptı. Kısıtlama uygulanamadan sona ermiş oldu. O kararın da gerekçesi artan fiyatlardı.

Domates ihracatına getirilen yasak

Yıllarca Rusya'nın yasakları ile mücadele eden Türkiye, 2 Mart 2023 tarihi itibarıyla 14 Nisan 2023 tarihine kadar bu kez kendi ürettiği domatese kısıtlama, ihracat yasağı getirdi. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 81 İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve tüm Zirai Karantina Müdürlüklerine "ACELE" olarak gönderilen yazı ile domates ihracatına yasak getirildi. Yasaklamanın gerekçesi ise: "Ülkemizde, domates fiyatlarında son günlerde yaşanan anormal fiyat artışları ve 11 ilimizi doğrudan etkileyen deprem afeti nedeniyle gıda arz güvenliği ve fiyat istikrarının sağlanması amacıyla tedbir alınması ihtiyacı doğmuş olup Bakanlık makamının 02.03.2023 tarihli oluru" ile bu kararın alındığı ifade ediliyor.

Bu karar üzerine Türkiye İhracatçılar Meclisi Yaş Meyve ve Sebze Sektör Kurulu, üretici örgütleri, bünyesinde 50 kuruluşu temsil eden Antalya Tarım Konseyi, Ege Yaş

Meyve ve Sebze İhracatçıları Birliği ve diğer birçok kurum, kuruluş, sivil toplum örgütü bu karara sert tepki gösterdi. Üreticiler Antalya Kaş'ta eylem yaptı.

Yasak ile Türkiye domates ithalatçısı olur mu?

Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği'nden domateste ihracat yasağına gelen tepki çok çarpıcıydı. Yapılan açıklamada: "Domates ihracatına getirilen yasak kaldırılmazsa tüketici domatesi seneye 100 liraya yiyemez. Domates ihracat yasağı kararı Türkiye'yi domates ithalatçısı yapar."denildi.

Bu açıklama çok abartılı gelebilir. Ancak, durumu anlatmak için önemli bir tespit. Geçmişte de birçok üründe uygulanan ihracat yasaklarının fiyatı düşürmediği uzun vadede artırdığı görüldü. Kuru soğan ve patatesten bunu gördük. Soğan ve patatesin kilosu 5 liranın üzerine çıkınca, ihracata yasaklandı, ithalat yapıldı. Üretici ekimden vazgeçti ve bugün bu iki üründe fiyatlar 15 liranın üzerinde. Yasaklarla, depo baskınları ile, polisiye tedbirlerle fiyatları düşürmek mümkün olmuyor.

Domates yasağı kaldırılacak mı?

Bu satırları yazarken aldığım bilgiye göre dün yapılan(6 Mart) Bakanlar Kurulu'nda domates yasağının gündeme alınacağı ve yasağın kaldırılabileceği ifade edildi.

Modern seralarda üretim yapanlar, ihracat yasağının bütün domates çeşitlerine uygulanmasının yanlış olduğunu, bazı domates çeşitlerinin sadece Avrupa pazarı veya diğer pazarlar için özel üretildiğini söylüyor. Bu konuda Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi' ye ulaşarak yasağın yanlış olduğu anlatılıyor. Bakan Kirişçi'nin, konunun Bakanlar Kurulu'nda ele alınacağını belirterek; "domates ile ilgili ihracatta tek bir GTİP numarası var. Bu nedenle ayırım yapılamıyor." yanıtı verdiği ifade ediliyor.

Domates fiyatları yasakla düşmez

Bir kez daha söylemekte yarar var. İhracatı yasaklayarak fiyatları düşürmek mümkün değil. İhracat yasaklanınca iç piyasada arz fazlası olacağı için üreticide fiyat bir miktar düşer. Üretici zarar ettiği için üretimden vazgeçer. Üretim azalınca fiyat daha çok yükselir. Bunu defalarca yaşadık. Fiyat artışının nedeni ihracat değil. Artan üretim maliyetleri, taşıma ve diğer giderler fiyat artışındaki en önemli faktör. Bu konularda adım atılması gerekiyor. Tüketici haklı olarak 30-40 liradan domates almak istemiyor, çoğunluğu zaten alamıyor.

Özetle, domateste kendi kendine yeterli olan ve ihracatçı konumunda olan Türkiye'nin artan fiyatları bahane ederek ihracata yasak getirmesi üreticiye de ihracatçıya da ve ülkeye de zarar veriyor.

Domateste ihracat yasağının etkileri

Antalya Tarım Konseyi'ne göre domateste ihracat yasağının birincil ve doğrudan etkileri:

1-Domatesteki ihracat yasağı, iç piyasadaki fiyat istikrarını sağlamaya etkili değildir. Çünkü örtüaltı üretiminin %8'i civarında ihracatı olan domatesin yeterlilik oranı %117'dir. Teknik olarak toplam domates ihracatı 2 milyon 200 bin ton olana kadar iç piyasa fiyatları üzerinde anlamlı bir etkisi olamaz. Mevcut ihracat 500 bin ton civarındadır.

2- Bu karar; üreticiye ve çiftçiye tahminlerin çok üzerinde kayıplar yaşatacaktır. Çünkü toplam örtüaltı sebze üretiminin ortalama % 65'i domatestir ve sektörün lokomotif ürünüdür. Bu yıl tek ekim yoğunluğu çok yüksektir. Tek ekimin en yüksek üretim dönemi Mart-Mayıs arasındadır. Bu dönemde getirilen yasak, üreticilerin sezonu büyük bir zararla kapatmasına sebep olacaktır.

3- Yaş sebze ve domates üreticisi sezonluk ortalama maliyetini önemli ölçüde ihracatla karşılar. Tarımsal üreticiler ve özellikle sebze üreticileri maliyetlerine göre fiyat oluşturamaz. Tamamen arz-talep dengesine göre fiyat piyasada oluşur. Üretici ve çiftçi yüksek sezonda iç piyasada maliyetlerinin çok altında ürün satmak zorunda kalır ve maliyetlerini büyük ölçüde ihracat ile kurtarır. Bu rahatlamanın yok edilmesi, çiftçiye ve üreticiyi yıkıma götürür.

4- Üreticiler ve çiftçiler gübre başta olmak üzere girdi kullanımını kısmak zorunda kalacaktır. Maliyetlerini kurtaramayan çiftçiler, girdi kullanımını kısacak bu da kalite ve verim kayıplarına sebep olacaktır. Takip eden sezonda arz azalışı ile fiyatların rekor düzeyde artma riski doğacaktır.

5- Örtüaltı üretimdeki ciddi ve kayıtlı sürekli istihdam için risk oluşacaktır. Sektördeki istihdam, ortalamanın çok üzerinde kayıtlıdır. İhracat yasağı ile maliyetlerini karşılamada çaresiz kalan çiftçiler ve üreticiler kapasite azaltımına gitmek zorunda kalabileceklerdir.

6- Üreticinin sera ve benzeri arazi kira bedelleri ödenemez hale gelecektir. Üretimde kullanılan sera ve benzeri arazilerin ortalama %25'i kiralama durumundadır. Kira bedellerinin ödenmesinde ihracatın önemli bir katkısı vardır. İhracat yasağı ile bu katkıdan mahrum kalan üretici, çiftçi kesim kira bedellerini ödeyemez duruma gelecektir.

7-Domates tohumluk ve fide üretimi de bu yasak kararından olumsuz etkilenecektir. Domates başta olmak üzere sebze tohumluk ve fide üretim kapasitesi ciddi bir talep daralması ile karşı karşıya kalacak ve bu sektörde de atıl kapasite yaşanacaktır.

8- İhracatçı, uzun süre ve enerji harcayarak oluşturduğu pazarı kaybedecektir. Taahhütlerini ve anlaşmalarını yerine getiremeyen ihracatçı zorlanarak oluşturduğu pazarı kaybedecek ve rakiplerine kaptıracaktır. Ciddi bir itibar kaybına uğrayacaktır. Pazara tekrar girişi çok zor olacaktır.

9- Domates ihracatı çok büyük ölçüde karma ihracattır. İhracat araçları sadece domates ile değil sebze ve meyve karması ile talep doğrultusunda donatılmaktadır. Sebze ihracat karmasının ortalama yarısı domatesten oluşmakta ve diğer sebze ürünleri, domates ile birlikte ihraç edilmektedir. Yani domates yoksa sebze de ihraç edilememektedir. Dolayısıyla domates ihracat yasağı, tüm sebze ihracatını da zorlayacak hatta bitirecektir.

10- Sebze meyve ihracatının tedarik zinciri birden fazla yerinden kırılacaktır. Sadece pazar bakımından değil lojistikten işlemeye tüm zincir bu yasaktan ciddi zarar görecektir.

11- Bu karar esnetilmeye uygun değildir.Yasaklama ya da kısıtlama sektörün tümü üzerinde aynı ciddi olumsuz etkiyi gösterecektir. Yasak kararı hemen iptal edilmeli.

Yüzde 25'e yüzde 13.6 kaldı!

Alaattin AKTAŞ

07 Mart 2023 Salı

✓ 2023'ün yüzde 25'lik enflasyon hedefinde kalınamayacağı ilk iki aylık gerçekleşmeden sonra belli oldu. Yüzde 25 için, yılın kalan on ayındaki toplam artışın yüzde 13.6'yı geçmemesi gerekiyor.

✓ Erdoğan ise 2023 enflasyonunun yüzde 20 olacağını dile getirmişti. Eğer hedefi yüzde 20 alırsak, marj çok daha dar ve gerçekleştirilmesi mümkün değil.

6 Mart 2023 için en doğru tanım herhalde **“Ne gündü ama”** olur. Bu satırların yazıldığı saatlerde 5'li masanın yeniden 6'lı masaya dönüşmesi kesinleşmişti.

Böyle bir günde yazı yazmanın çok zor olduğu ortada. Zorluk zaman yönünden... Toplantı sonunu bekleme şansım ne yazık ki yok; o yüzden rutinime dönmek ve ekonomideki gelişmelere eğilmek durumundayım.

Enflasyon kemire kemire ilerliyor!

Ekonominin en önemli sorunu olan enflasyon son gelişmeler yüzünden adeta unutuldu. TÜİK'in geçen hafta sonu yaptığı açıklamaya göre tüketici fiyatları şubat ayında yüzde 3.15 arttı, iki aylık artış da yüzde 10 oldu.

Hatırlanacaktır, 2023'ün enflasyon hedefi yüzde 25. Dolayısıyla bu oranda kalınması yılın kalan on aylık dönemindeki artışın yüzde 13.6'yı aşmamasına bağlı. Kağıt üstünde on aydaki artışı bu düzeyde tutmak mümkün. Ama kağıt üstünde!

Mart-aralık dönemindeki artışın yüzde 13.6'da kalması, aylık ortalama artışın yüzde 1.2'de tutulabilmesine bağlı.

2023; hem seçim, hem deprem harcamaları dolayısıyla parasal genişlemenin zirve yapacağı bir yıl olacak. Bu yüzden de sıradan bir yılda bile sağlanması pek mümkün olmayan aylık yüzde 1 dolayındaki bir fiyat artışını 2023'te gerçekleştirmek olanaksız.

Bir de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın **"Herkes hesabını yüzde 20 enflasyona göre yapsın"** değerlendirmesi var. Eğer 2023 hedefini yüzde 20 alırsak, bu orana ulaşılmasına yüzde 9.1 kalmış demektir.

Gıdadaki artış fena!

Tüketici fiyatları şubatta yüzde 3.15, iki ayda yüzde 10 arttı ama vatandaş en çok rahatsız eden tüketim kalemlerindeki artış çok daha fazla.

Bu tüketim kalemlerinin başında gıda geliyor. Gıda grubundaki fiyatlar iki ayda yüzde 15 artış gösterdi.

Bu grup kapsamında ortalama artış yüzde 15 olmakla birlikte bu oranın çok üstünde artış yaşanan kalemler de var.

Örneğin dana eti ve kuzu etinde iki ayda yüzde 33 ve yüzde 28 artış oldu.

Sebze fiyatları tam yüzde 38 artış gösterdi.

Gıda dışındaki harcamalarda da çok yüksek artışlar var. Örneğin sağlık hizmetlerinde yüzde 20'yi aşan bir artış söz konusu.

TÜFE'deki genel artışın yüzde 10'da kalmasını ise elbette daha düşük artış gösteren, hatta fiyatı gerileyen kalemlerin varlığı sağladı.

TÜFE'de ağırlığı yüksek olan akaryakıtta hem zam, hem indirim söz konusu. İki aylık dönemde benzin ve LPG yüzde 12 zam görürken, motorin fiyatları yüzde 3 kadar geriledi. Aynı çerçevede elektrik fiyatları sabit kaldı, doğalgazda ise yüzde 7'ye yakın ucuzlama oldu. Bütün bunlar iki aydaki ortalama artışın yüzde 10'da kalmasını sağladı.

Ama biraz önce de vurguladığım gibi gıda grubundaki yüksek artış vatandaşın çok zorlanmasına yol açan en büyük etken. Ayrıca biliniyor ki gelir düzeyi geriledikçe gıdaya ayrılan pay artıyor. Dolayısıyla yüksek gelir grupları için çok önemi olmayan gıda harcamaları, gelir düştükçe daha da önem kazanıyor.

Deprem dolayısıyla tarımsal üretimde ortaya çıkabilecek eksilme de gıda maddelerinin fiyatını artırabilecek bir olumsuzluk olarak karşımızda duruyor.

11 ilde “çift maaş”ın yıllık maliyeti 192,5 milyar

Naki BAKIR

07 Mart 2023 Salı

Deprem bölgesinden işgücü göçünün önlenmesi için iş dünyası platformlarında, “biri işveren, diğeri devlet tarafından çift maaş” önerisi gündeme getirildi. Yoğun göç yaşanan depremzede 11 ilde hizmet akdiyle işverene bağlı uzun vadeli sigortalı çalışan sayısı 1,9 milyon civarında.

Doğu Anadolu, Güneydoğu ve Akdeniz bölgesindeki 11 ilde ağır can ve mal kayıplarına yol açan depremler sonrası bölgeden yaşanan hızlı göç nedeniyle yaşanan işgücü kaybını önlemek için gündeme getirilen ikinci maaş önerisinin devlete yıllık maliyetinin 192,5 milyar lira olduğu belirlendi.

Depremlerin ardından söz konusu illerde günlük yaşam, ekonomik faaliyetler ve sosyal hayat kökten sarsılırken, başta barınma olmak üzere temel ihtiyaçların karşılanmasında sorun yaşanan bölgeden yoğun bir göç hareketliliği yaşanıyor. Bu durum söz konusu illerde yüksek oranda işgücü kaybına yol açıyor ve bu durumun bölgede üretim ve ihracat başta ekonomik süreçleri olumsuz etkileyeceği belirtiliyor. Devam eden göçlerle ortaya çıkan hızlı nüfus kaybı depremzede illerde ekonomik ve sosyal hayatı tüketirken, depremzedeler, yoğun olarak gittikleri Ankara, Antalya gibi illerde de konut talebini artırarak ev kiralalarını aşırı yükseltiyor.

“Çift maaş” önerisi

İş dünyası, depremzede illerde yaraların hızla sarılması ve ekonomik ivme kaybının önüne geçilmesi için seferber oldu. Ege İhracatçı Birlikleri (EİB) ev sahipliğinde geçen hafta yapılan bir toplantıda, depremzedelerin geçici barınma ihtiyacının hızlı bir şekilde karşılanması ve bölgeden iş gücü kaybının önüne geçmek için çalışanlara “biri işveren, diğeri de devlet tarafından” olmak üzere “çift maaş” ödenmesi şeklinde bir teşvik uygulamasının hayata geçirilmesi önerisi bazı katılımcılar tarafından gündeme getirildi.

1,9 milyon ücretli

SGK'dan edinilen verilere göre depremzede 11 ilde, 2022 sonu itibarıyla 3 milyon 252 bin 197 sigortalı çalışan bulunuyor. Ancak bunların 494 bin 389'unu memurlar ve 437 binini de esnaf ve tarımda kendi hesabına çalışanlar oluşturuyor. Bunların dışında bir veya daha fazla işverene hizmet akdi ile bağlı ücret karşılığı (4/A kapsamında) sigortalı çalışan sayısı ise 2 milyon 320 bin 795 olurken, stajyer, kursiyer ve çıraklar, Türk işverenin yurt dışında istihdam ettiği kişiler, bir ayda 10 günden az çalışanlar vb. hariç olmak üzere uzun vadeli sigortalı çalışanların sayısı ise 1 milyon 887 bin 100 düzeyinde bulunuyor.

Net asgari ücret ödense?

Bu kişilerin hepsinin deprem sonrası hayatta olduğu ve her birine aylık 8 bin 500 lira olan asgari ücretin neti kadar ikinci bir ödeme yapması durumunda bunun devlete aylık maliyeti 16 milyar, yıllık maliyeti de 192,5 milyar lirayı buluyor.

Söz konusu tutar, "Türkiye Tek Yürek" bağış kampanyasında toplanan 115 milyar liralık tutarın bir buçuk katından fazla; 2023 yılı merkezi yönetim bütçesinde memur, işçi ve sözleşmeli personel gibi tüm kamu çalışanları için ayrılan toplam 952 milyar liralık yıllık personel ödeneğinin yaklaşık beşte biri kadar bir büyüklük oluşturuyor.

11 ilde özel sektöre ait toplam işyeri sayısı 214 bin 569. En çok işyeri 46 bin 836 ile Adana'da, en çok uzun vadeli sigortalı çalışan ise 386 bin 420 kişi ile Gaziantep'te bulunuyor.

DEPREMZEDE İLLERDE SİGORTALI ÇALIŞANLAR						
	Özel sektör İşyerleri	4A kapsamı ücretli çalışan		Esnaf ve İsteğe bağlı	Memurlar	Sigortalı
		Toplam*	Uzun vadeli			
Adana	46.836	439.682	365.724	78.083	80.097	597.862
Adıyaman	8.580	94.329	73.490	18.657	24.614	137.600
Diyarbakır	19.231	251.886	198.002	35.202	71.292	358.380
Elâzığ	9.300	100.053	83.385	15.680	30.802	146.535
Gaziantep	39.984	454.309	386.420	78.203	59.884	592.396
Hatay	28.015	262.383	207.885	61.878	60.557	384.818
Kahramanmaraş	18.957	213.263	174.342	37.897	41.299	292.459
Kilis	1.710	26.675	20.882	6.947	7.757	41.379
Malatya	13.835	146.390	124.045	27.350	41.944	215.684
Osmaniye	7.842	83.523	64.765	17.945	22.384	123.852
Şanlıurfa	20.279	248.302	188.160	59.171	53.759	361.232
11 İL TOPLAMI	214.569	2.320.795	1.887.100	437.013	494.389	3.252.197

*Stajyer, kursiyer, çırak, Türk işverenin yurt dışı istihdamı, ayda 10 günden az çalışanlar vb. dahil.

Göç edenler hangi illere gidiyor?

Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından, yaşadıkları 11 ilden ayrılarak başka kentlere giden afetzede yurttaşlar içinde devlete bağlı öğrenci yurtları, misafirhaneler, oteller, lojmanlar, aile yaşam gençlik merkezleri gibi yerlerde konuk edilip geçici barınma imkânı sağlananların sayısı şubat sonu itibarıyla 1 milyon 116 bin 40'e ulaştı. Depremzedelerin gittiği illerin başında 205 bin 454 kişi ile Ankara ve 154 bin 86 kişi ile Antalya geliyor. Ankara başta birçok ilde ev kiralalarının bir anda yükselmesi; kendi imkanlarıyla göç edip kiralık ev tutarak, bir anlamda yaşadığı bölgeyi süresiz değiştiren yüksek sayıda depremzede yurttaşın da olduğunu gösteriyor. Bu da bölgeden kalıcı nüfus ve işgücü kaybı anlamına geliyor.

Tohumcular da destek istiyor

Mine ATAMAN

07 Mart 2023 Salı

Deprem bölgesindeki 11 ilin tarımsal GSYİH'nın %15'ini, bitkisel üretim değerinin %20'sini, tohumluk üretiminin %30'unu karşıladığını kaydeden Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB) Başkanı Savaş Akcan, deprem sonrası tohumculukla ilgili risklere dikkat çekerek, yapılması gerekenleri sıraladı.

TÜRKTOB Başkanı Savaş Akcan, deprem bölgesindeki ağır hasar alan illerde; maddi, lojistik, depolama, tedarik, satış, insan kaynağındaki kayıplar sebebiyle tohumculuk sektörünün ve tarımsal faaliyetlerin olumsuz etkileneceğini kaydetti.

Akcan, "Ancak, Türkiye Tohumcular Birliği ve Alt Birliklerimizin bugüne kadar yaptığı çalışmalar sonucunda tohumluk üretimini ve ekilişi etkileyecek büyük çapta bir risk öngörmüyoruz. Az miktarda da olsa oluşabilecek üretim açıklarının diğer bölgelerimizden kapatılması alt yapısı sağlam olan sektörümüz için çok zor olmayacaktır. Bu nedenle deprem bölgesinde oluşacak üretim açığının tohum ithalatını artırması beklenmemektedir" diye konuştu.

Ekmeklik buğday tohumluğunda; Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman ve Hatay'ın makarnalık buğday tohumluğunda; Şanlıurfa, Diyarbakır ve Gaziantep'in, arpa tohumluğunda; Şanlıurfa, Adıyaman, Diyarbakır'ın, pamuk tohumluğunda; Diyarbakır, Şanlıurfa, Adana, Hatay'ın, mısır tohumluğunda Hatay'ın, mercimek tohumluğunda ise Diyarbakır, Şanlıurfa ve Gaziantep'in ön planda olduğunu vurgulayan Akcan, bölgede kısa vade de yapılması gerekenleri ise şöyle özetledi:

- Bölgedeki çiftçinin girdilere ve finansmana erişimi kolaylaştırılmalı.
- Çiftçinin göç etmemesi ve yaşadığı yerde üretime devam etmesi için teşvik verilmeli.
- Hasar gören altyapı en kısa sürede onarılmalı, traktör ve makine ekipmanlar temin edilmeli.

- Afet bölgesinde Ziraat Bankası tarafından hâlihazırda verilmiş olan sıfır faizli kredi ve düşük faizli kredi borçlarının banka tarafından silinmeli.
- Yeni verilecek kredilerin ödeme vadesi 24-36 ay sonrasında başlamalı.
- Bankalar tarafından ödeme vadesi gelmiş çek ve senet borçları da ötelenmeli ve kredilendirilebilmesi imkânı sağlanmalı.
- Bankalarca yeni verilecek ihtiyaç kredilerinin faizsiz ve ödeme vadesinin 2 yıl olması sağlanmalı.
- Tarım ve tohumculukla iştigal edenler için vergi istisnası veya indirimi uygulanmalı.
- Üretim sezonunda düzenlenen sertifika raporlarının geçerliliği 18 aya çıkarılmalı.
- Tohumculukta yeni iş yeri ve depo sürecinde seyyar tesis ve kira desteği sağlanmalı.
- Diğer illerdeki tohumluk ihtiyaçları Tarım İl Müdürlükleri ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından afet bölgesinden temin edilmeli.

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu ve Erdoğan kazandı Akşener kaybetti

Meral Akşener'in önce devirdiği sonra katıldığı 6'lı Masa 1 yıl 1 ay süren maratonun sonunda ortak cumhurbaşkanı adayını belirledi. Beklenen oldu. Kılıçdaroğlu, 6'lı Masa'nın ortak cumhurbaşkanı adayı oldu.

Cumhurbaşkanı adaylığı yarışında Kılıçdaroğlu, kendisinden beklenenin ötesinde bir performans ortaya koydu. Daha 6 ay öncesine kadar Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş, Kılıçdaroğlu'nun önünde gözükiyordu. Ayrıca 2 Mart'ta Meral Akşener, İmamoğlu ve Yavaş cumhurbaşkanı adayı olsun diye masayı terk etmişti. Kılıçdaroğlu, buna rağmen 72 saat sonra cumhurbaşkanı adayı olmayı başardı.

AKŞENER MORALSİZDİ

Bu sürecin tartışmasız kazananı Kılıçdaroğlu oldu. Kaybeden ise Meral Akşener'di. Öyle ki Akşener'in moral bozukluğu kameralara yansıdı. Liderler masasında yenilgi almış gibi bir hali vardı. Zaten toplantıdan sonra liderlerin yemeğine kalmadı.

KILIÇDAROĞLU HEYECANLIYDI

Ağır bir yükün altına girmenin sorumluluğu Kılıçdaroğlu'nun yüzüne yansımıştı. Kısmen heyecanlıydı. Seçimi kazanıp kaybetmenin sorumluluğu omuzlarına yüklenmişti. Tabi Kılıçdaroğlu açısından zor bir durum. Kılıçdaroğlu şimdi siyasetin sırat köprüsüne çıktı. Kazanırsa heykeli dikilir, kaybederse hain ilan edilir. Diğer liderler de durgundu. Doğrusu cumhurbaşkanı adayı belirlemenin coşkusunu yansıtmaları bekleniyordu ama moralsiz tavırları dikkatlerden kaçmadı.

LİDERLER FORMÜLE İTİRAZ ETTİ

Toplantıya ilişkin izlenimlerimi ve kulis bilgilerimi paylaşmaya devam edeceğim. Meral Akşener masaya Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın güçlendirilmiş cumhurbaşkanı yardımcılığı formülüyle döndü. Gün boyu yaşanan trafiği biliyorsunuz. Önce İmamoğlu ve Yavaş'la biraraya geldi. Ardından Çukurambar'da bir otelde Kılıçdaroğlu ile görüştü. Sonra 6'lı Masa toplantısına döndü. Peki İmamoğlu ve Yavaş cumhurbaşkanı yardımcısı oldu mu? Yok.

TOPLANTIYA ARA VERİLDİ

Neden çünkü, İmamoğlu ve Yavaş'ın güçlendirilmiş cumhurbaşkanı yardımcılığı formülü diğer liderler tarafından kabul edilmedi. O nedenle toplantıya ara verilmek zorunda kaldı. Liderler, seçtirdikleri belediye başkanlarının kendileriyle eşit hatta kendilerinden bir gömlek üstte olan güçlendirilmiş cumhurbaşkanı yardımcısı olmasına itiraz ettiler.

HUKUKEN SORUNLU BULUNDU

Ayrıca yerel seçimlerin 1 yıl sonra yapılacağını belirterek, cumhurbaşkanı yardımcısı oldukları takdirde görevlerinden istifa etmeleri gerektiğini ileri sürdüler. "1 yıl sonrayerel seçimlere giderken İstanbul ve Ankara gibi iki büyük metropolü AKP'ye teslim edemeyiz" görüşünü savundular. Belediye başkanlarının hem cumhurbaşkanı yardımcısı hem de belediye başkanı olarak devam etmesinin isehukukun mümkün olmadığını belirttiler. Yani siyasetin temel kuralı işledi. Liderler, iki belediye başkanının amirleri olmasını istemediler.

LİDERLER CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Toplantıda Akşener'in itirazları kabul görmedi. Ama Akşener bu kez masayı terk etmedi. Cumhurbaşkanlığı yardımcılığında ise tekrar başa dönüldü. 5 liderin cumhurbaşkanı yardımcısı olmasında uzlaşmaya varıldı. Peki daha önce ben icra gücüyle donatılmış, başbakanlık fonksiyonuna sahip tek cumhurbaşkanı yardımcısı olayım, benimle Gültekin Uysal eşit olmasın diye itiraz eden Meral Akşener ne yaptı? Budurumda ne kazandı? Hiçbir şey kazanmadı. Diğer 5 genel başkanla eşit olmayı kabul etti.

CHP VE İYİ PARTİ ŞANSLI

6'lı Masa'nın önerisine göre eşit yetkilere sahip 5 cumhurbaşkanı yardımcısı olacak. Bir de her partiye birer bakanlık verilecek. Diğer bakanlıkların dağılımı ise partilerin seçimlerde aldıkları oy oranına göre belirlenecek. CHP ve İYİ Parti'nin bakan sayısı fazla olacak. Doğal olanı da bu.

CHP GENEL BAŞKANLIĞI

Kılıçdaroğlu sadece ortak cumhurbaşkanı adaylığını kabul ettirmedi. Çok önemli kazanımlar elde. Bu açıdan bakınca masadan güçlenerek çıkan bir lider oldu. Yol

haritasının 10. maddesinde, “Güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçiş süreci tamamlanmasıyla birlikte mevcut cumhurbaşkanının -var ise- siyasi parti üyeliği sona erer” deniliyor. Bu ne demek? Kılıçdaroğlu, parlamenter sisteme geçiş süreci tamamlanana kadar CHP genel başkanı olarak kalacak demek. Yani öyle cumhurbaşkanı seçildiğinde hemen CHP genel başkanlığından istifa etmeyecek demek.

CHP’NİN İPLERİNİ ELİNDE TUTACAK

Bu düzenleme Kılıçdaroğlu’nun CHP genel başkanlığını da garanti altına alması anlamına geliyor. Yerel seçimlere gidilirken belediye başkan adaylarını Kılıçdaroğlu belirleyecek demektir. Yani Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş’ın kaderi Kılıçdaroğlu’nun iki dudağı arasında olacak demektir. Ayrıca Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı seçilirse ben CHP genel başkanı olurum diye hazırlananlar vardı. Ekrem İmamoğlu’na yaşın daha genç önce CHP genel başkanı ol sonra ilk seçimde cumhurbaşkanı adayı olursun diye telkinde bulunanlar vardı. Kılıçdaroğlu onların da önünü kesti. CHP genel başkanlığını da garantiye aldı.

HANİ ERDOĞAN PARTİLİ CUMHURBAŞKANIYDI

6’lı Masa, Cumhurbaşkanı Erdoğan’a en büyük muhalefetlerini partili olması üzerine kurmuştu. Bunun için parlamenter sisteme geçişi vaat ediyorlardı. Peki bu öneri ne anlama geliyor? Kılıçdaroğlu partili cumhurbaşkanı olmayacak mı? Bu bir çelişki değil mi?

İMAMOĞLU VE YAVAŞ MADDESİ

Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş’ın cumhurbaşkanı yardımcılığı teklifinin diğer liderler tarafından kabul edilmediğini aktarmıştım. Yol haritasının 12. maddesinde, “İstanbul ve Ankara büyükşehir belediye başkanları sayın cumhurbaşkanının uygun gördüğü zamanda ve tanımlanmış görevlerle cumhurbaşkanı yardımcısı olarak atanacaklardır” deniliyor.

KILIÇDAROĞLU UYGUN GÖRDÜĞÜ ZAMAN

Bu maddeye göre İmamoğlu ve Yavaş ne zaman cumhurbaşkanı yardımcısı olacaklar? Tabii ki Kılıçdaroğlu ne zaman uygun görürse o zaman olacaklar. Kılıçdaroğlu, başından beri iki belediye başkanının görevinin başında olmasını savunuyordu. “İstanbul ve Ankara’yı AKP’ye teslim edemeyiz” diyordu. Akşener ile aralarında bu konuda kriz yaşanmıştı. Hem bunu savunup hem de seçimden sonra iki başkan cumhurbaşkanı yardımcısı yaparak İstanbul ve Ankara’yı altın tepsi içinde AK Parti’ye ikram eder mi? CHP genel merkezindeki konuşması sırasında iki belediye başkanını yanına alması da bunlar benim belediye başkanlarım bunlarla ilgili kararı ben veririm demek değil miydi?

YA BAŞKANLIK YA CUMHURBAŞKANI YARDIMCILIĞI

07.03.2023

2024 yerel seçimleri geldiğinde Kılıçdaroğlu, Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı çağırıp ya belediye başkan adaylığı ya cumhurbaşkanı yardımcılığı birinden birini tercih edin diyebilir.

Tabii bu hesaplar Kılıçdaroğlu seçimi kazandığı takdirde geçerli. Erdoğan kazandığında ise muhalefet cephesinde herşey sil baştan olur.

Bu sürecin kazananı Kılıçdaroğlu oldu dedim. Bir diğeri kazanını da Erdoğan oldu. Çünkü Erdoğan en çok Kılıçdaroğlu ile yarışmak istiyordu.

Esfender KORKMAZ

Yaparsa millet yapar

7 Mart 2023 Salı

Meral Akşener'in Altılı Masa'dan ayrılması, ilk bakışta deprem etkisi yarattı. Ama biraz düşünürsek Türkiye, siyaset alanında her zaman bu tür sorunlar yaşamıştır. Söz gelimi; Aralık 1977'de Ecevit hükümet kurmak için 11 milletvekilini transfer etmişti. Bu nedenlerle Meral Akşener olayına prensip bazında bakmamız gerekir.

Zira prensipte, siyasette giderek tırmanan sorunlarımız var...

Parti içi demokrasi işlemiyor. 1980 öncesi yüzde 95 ön seçim varken, 1980 darbesi ile ön seçim partilerin kararına bırakıldı. Partilerde üstten alta doğru örgütlenme oldu. Lider sultanı oluştu.

Lider sultanı nedeni ile, partilerde liyakat sahibi olanlar değil, genel başkana kim daha fazla biat ederse, o parti içinde yükseldi. Fikir üreten ve liyakat sahibi olanlar hem dışlandı, hem de bu gibiler siyaseti bıraktı. Böylece siyasi kadrolar yetersiz hale geldi.

Giderek halkın demokrasi bilinci kayboldu ve demokrasi talebi azaldı. Bugünkü iktidar, popülizm yoluyla biat kültürü oluşturdu.

Yüksek derecede ve her alanda popülizm, halkı körleştirir. Kısa vadeli çıkarlara bakanlar, uzun vadeli geleceklerini göremezler. Venezuela'da böyle oldu. Ancak Türkiye'de aynısı olmaz. Çünkü biz Batı demokrasisini ve yaşam tarzını daha yakından tanıyoruz. Daha önemlisi her zaman sıkışınca millet olarak çıkış yolunu bulmuşuz.

Bugün Türkiye bir kritik eşiktir.

2003-2022 arasında 20 yılda 670 milyar dolar cari açık verdik. Bu doğrudan kaynak ve servet kaybı ve yoksullaşma demektir. Cari açık artarak devam ediyor.

Yüksek enflasyon, gelir ve harcama dengesini bozdu. İstanbul'da 3 bin liralık kira 30 bin lira oldu. Çalışanlar sittin sene tüm maaş ve ücretlerini biriktirseler bile bir araba alamazlar. Enflasyonun tek nedeni yanlış faiz politikasıdır.

Devlet parti devleti oldu. Bürokrasi inisiyatif kullanamıyor. Kabile devleti gibi, bakanlar, rektörler, Parti başkanları, torpilli iş adamları trafik polisi sireni takıyor.

Demokraside, hukukun üstünlüğünde geri düştük. Yabancı basın Türkiye'de teokrasi riski olduğunu yazıyor.

Sayın Cumhurbaşkanı nihai hedefin Şanghay İş Birliği Örgütü'ne üye olmak olduğunu açıkladı. Türkiye demokratik Batı'dan kopup, dikta Şanghay'a girerse, 100 yıl geriye gider.

Eğer bugünkü siyasi iktidar, politikalarında yüz seksen derece dönüş yapmaz ise maalesef bu gidişat, hepimize işsizlik ve ilaç yokluğuna varan yüksek maliyetler getirecektir.

Sapere Aude; Latince'dir ve anlamı *"aklını kullanmaktan korkma, kendi aklınla düşünmeye cesaret et"* şeklindedir. Bu söz Latin şair **Horatius**'un mektuplarında yer alır. Asıl ününü Kant'ın 1784'te yazdığı **"Aydınlanma Nedir"** başlıklı makalesiyle kazanmıştır.

Dikkat edersek biat kültürünü Suudiler gibi krallıklar, Arap Emirlikleri gibi ülkeler istiyor. Çünkü bu ülkelerde krallar, emirler ve mollalar bu yolla ülke kaynaklarını istedikleri gibi kullanıyor, halkın malını istedikleri gibi tasarruf ediyorlar.

O zaman iş halka düşüyor. Seçmen kendi ortak malı olan devleti kimin daha iyi yöneteceğini iyi düşünmeli; kendi geleceğini iyi planlamalıdır.

İbrahim Kahveci

Ülke yanarken nasıl söner?

Rahmetli Adnan Kahveci'den bir anıyı anlatarak başlamak istiyorum. Babam 1990 yılında Ankara'ya ziyarete gittiğinde Adnan Kahveci'yi çok düşünceli görür... Nedenini sorduğunda "Süleyman biz (ANAP) yeni büyük fikirler ve dönüşümler sağlayamıyoruz. Sanırım bizim bir dönem muhalefete geçip yeni büyük değişimler için hazırlanmamız gerekiyor" demişti.

Bu bölüm iktidara gelsin: Yahu 21 yıldır yönetimde olan bir iktidarın üreteceği ve ülkeye vereceği neyi kalmış olur ki? Sizler Adnan Kahveci'den çok daha mı iyi biliyorsunuz büyük değişimleri... Ve 21 yıldır yapmadığınız ne kaldı?

Gelelim devamına...

1991 seçimlerine giderken vaatler havada uçuşur... Demirel-Çiller adeta yer-gök vaat etmektedir. Bu vaat edilenlerin nelere yol açacağını, Ülkemizi ne hale getireceğini ise işi bilenler anlar.

Babam yine ziyarete gitmiş ve bu sefer Adnan Kahveci'yi çok sinirli ve gergin görür. Sebebini sorduğunda "Eyvah Süleyman gitti ülke, Süleyman en az 10 yıl kaybettik; Ülke bitti" der.

Nitekim 90'lı yıllar adeta kapkaranlık geçer.

Hatıranın bu bölümü de seçmen tarafına... Sizler 2 anahtara kanabilirsiniz, güzel nutuklara bayılabilirsiniz ama işi bilenler gidişatın nereye olduğunu söylediğinde buna biraz dikkat etmelisiniz.

Bugün Türkiye için tek ama tek neden söyleyeyim: Baskıcı yönetim ve bozulan adalet ve yaşam düzeni okumuşları Batı'ya göç etmeye zorluyor. Nitekim Cumhurbaşkanı Erdoğan doktorlar için "giderlerse gitsinler" bile demişti.

Üniversitelerin hali ortada... Okumanın değeri bitirildi. Taban sınıf baş sınıf yapıldığında ayakların baş olmasına döndük.

Okuyanlar gidince ne mi oluyor? Onların yerine Afganistan'dan, Yemen'den, Somali'den, Irak'tan savaşçı nitelikte göçler alıyoruz. Okuyanları yolluyor, savaşçı nitelikte göçler alıyor ve ülkenin geleceğini adeta bile-isteye uçuruma atıyoruz.

Sadece ve sadece bu demografik yönetim şekli bile bu ülkede geleceğimizin ne olacağını bize anlatmış oluyor. Sokaklarımızın güvenliğinden, ikamet imkanımızın olabilirliğine kadar çok geniş bir sorun sarmalı bizi bekliyor. Hatta bu günlerde dahi "Barınma Hakkı" için "öz yurdunda garip bir toplum olmadık mı?"

Deprem oldu ne yaptık? Devletin depremde çatır sattığına ilk kez tanık olduk. Deprem 2. günü koca ülke deprem bölgesine daha yeni sadece 18 vinç yolluyordu. Enkazların başında adeta ilk 3 gün öylece bekledik.

Ölmemesi gereken binlerce kişinin vebali üzerimizde öylece kaldı. Ne yapacağız şimdi?

İnşaat yaparak kurtarmış mı olacağız? Ya da inşaat gerçekten yapabilecek miyiz?

Konut fiyat ve kiralarının adeta patladığı şu günlerde dahi yabancıya konut satışını kaldıramıyoruz. O durumdayız yani...

Ülkenin büyük yaralarını sarması için yeni kaynaklara ihtiyacı var. Para basarak bu yatırımları yapamayız, öyle bir durumda fiyatlar kaç katlanır siz hesap edin.

Kaynak bulmak için güvenilir bir ekonomi yönetimi gerekiyor. Nureddin Nebati ve Partili Cumhurbaşkanlığı ile bu kaynağı bulmamız imkansız.

Merkez Bankası Başkanı'nı soracak olursanız orası zaten işlevsiz...

Kısaca iş ciddi... Hem de çok ciddi.

Dün yazmıştım ve sürekli de tekrar ediyorum: Bu gidişat Venezuela yolunu gösteriyor. Hızla ilerliyoruz o yolda...

Adeta yanan bile ülke olarak akaryakıt istasyonuna dalacağız. Görüntü bu şekilde...

Tek çıkış yolu politikaları ve politikacıları değiştirmek. Başka imkan yok.

O nedenle böyle süreçlerde birlik ve beraberlik çok önemli. 'Ben' yerine 'Biz' diyerek yolumuzu ilerletebiliriz.

Evlatlarımıza bir gelecek bırakmak istiyorsak bunu şimdi yapabiliriz.

Çünkü bizim için YARIN YOK...

07 Mart 2023, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Tükürdüğünü yalayan pişkin muhalefet

Başlık biraz sert mi oldu diye düşündüm. Ama dün yaşadığımız rezillik hakkında ne söylesek hafif kalacaktı. Muhalefetin bu rezaletini bir fıkrayla taçlandırayım:

İki borsacı yolda yürüyormuş. Biri yolda köpek pisliği görmüş ve arkadaşına "Bunu yersen 100 bin lira vereceğim" demiş. Diğeri yemiş, parayı da almış ama gururuna yedirememiş. Biraz ileride başka bir köpek pisliğini görünce, "Bu köpek pisliğini yersen sana 100 bin lirayı geri veririm" demiş. Arkadaşı da tereddüt etmeden yemiş ve parayı almış. Sonra da şu soruya sormuş: "Bizim cebimizdeki para değişmedi. Peki biz bu pisliği niye yedik?" Arkadaşı da "Cebimizdeki para değişmedi ama işlem hacmimiz arttı" diye cevap vermiş.

Bu kadar rezaletten sonra bir araya gelen muhalefet cephesi "**Biz bunu niye yedik?**" diye soruyordur kendisine.

GÜNEŞ MOTEL PAZARLIĞI HORTLADI

Meral Akşener, **Kemal Kılıçdaroğlu**'na ağzına geleni söyleyerek masayı devirip gitti. İyi Parti yöneticileri de masanın küçük ortaklarının milletvekili pazarlığına oturarak **Kılıçdaroğlu**'na destek verdiğini açıkladı. Ardından İyi Partili bir kadın yöneticinin, **Meral Akşener** hakkında ağır ithamlar içeren telefon tapesi CHP'liler tarafından ifşa edildi. FETÖ'cüler bu tapeyi hızlı bir şekilde yaygınlaştırdı. Sonrasında HDP'liler sahneye çıktı ve 90'lardaki faili meçhul cinayetlerin **Meral Akşener**'le doğrudan ilişkisi olduğu iddiasını ortaya attılar. CHP, FETÖ ve PKK medyasında söylenenleri yazmıyorum bile.

3 gün boyunca muhalefetin tüm kirli çamaşırları ortalığa döküldü. Şimdi 1977'deki "**Güneş Motel pazarlıkları**"nı hatırlatan bir görüşmeyle **Kılıçdaroğlu** ile **Akşener**, Ankara'da bir otelde buluştu. Aslında bu yaşadıklarımız 1990'lı yıllardaki baş döndürücü koalisyon pazarlıklarını da hatırlatıyordu. Allah korusun 6'lı Masa'nın aday seçimi kazandığında nasıl bir

Türkiye'ye uyanacağımızın fragmanını yaşadık birkaç gün içerisinde.

AKŞENERİ MASAYA KİM OTURTTU?

Şimdi "**onurlu çıkış yolu**" olarak **Meral Akşener**'in önüne bir formül koydular. Bu aslında 6'lı Masa'dan başka bir çıkış yolu olmayan Batı'nın bir dayatmasıydı. 6'lı Masa'nın jet hızıyla tükürdüğünü yalamasının başka bir açıklaması olamaz. Çıkış yolu olarak ortaya koydukları, "**Mansur Yavaş ile Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanı yardımcısı olsun**" formülünün ise günler önce FETÖ'nün firari sanığı **Savaş Genç** tarafından önerildiğinin ortaya çıkması, bu dayatma iddialarını da güçlendirdi. Açık konuşmak gerekirse birbirlerine bu kadar hakaret ettikten sonra o masanın asla yeniden bir araya gelemeyeceğini düşünmüştüm. Bu kadar pişkin olacaklarını tahmin edememiştim. Yanılmışım... Normal şartlarda bu tür diyalogları yaşadığınız birileriyle asla yüz yüze bakamazsınız. Ancak bizim muhalefette böyle bir durum söz konusu değil. Şimdi utanmadan muhalif medyada yine **Meral Akşener** güzellemeleri yapılacak. Ne de olsa muhalefetin güvensiz görüntüsünü sineye çekecek, her rezaleti görmezden gelecek bir seçmen kitlesi olduğunu düşünüyorlar. Peki gerçekten öyle mi?

MİLLETİ KOYUN ZANNEDİYORLAR

Şimdi zannediyorlar ki biz kavga ederiz, birbirimizi itibarsızlaştırırız, ağzımıza geleni söyler masaları deviririz, sonra da bir şey olmamış gibi oturup hayatımıza devam ederiz. Millet de koyun gibi bize inanmaya devam eder ve seçimde odunu koysak seçtiririz. Bence büyü bozuldu. Bundan sonra ne yapsalar 3 Şubat'tan öncesine dönemezler. Geniş seçmen kitleleri zaten 6'lı koalisyona güvenmiyordu. Şimdi hiçbir inandırıcılıkları kalmadı. 3 gündür "**Truva atı**" ve "**AK Parti'nin ajanı**" dedikleri **Meral Akşener**'i yeniden masanın başköşesine oturtular. Ne diyelim, hayrını görsünler. Bu hamur daha çok su kaldırır. Önümüzde milletvekilliği, bakanlıklar ve bürokrasi pazarlıkları var. Bu masa daha çok devrilir. Aklıma güzel bir atasözü geldi ama onu da **Engin Ardıç**'a bırakıyorum.